

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2019

Simona Majerová

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

Pěstounská péče v rodinách homosexuálních párů

Simona Majerová

Bakalářská práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona Majerová**
Osobní číslo: **Z15292**
Studijní program: **B5350 Zdravotně sociální péče**
Studijní obor: **Zdravotně-sociální pracovník**
Název tématu: **Pěstounská péče v rodinách homosexuálních párů**
Zadávající katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah grafických prací: dle doporučení vedoucího

Rozsah pracovní zprávy: 35 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

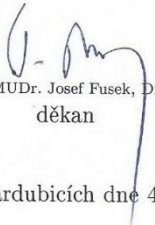
1. HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0876-7.
2. PAZLAROVÁ, Hana, ed. Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1020-7.
3. PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-2000-0.
4. SMOLÍKOVÁ, Veronika. Tradice pěstounské péče v českých zemích. Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-87475-43-0.
5. ZEZULOVÁ, Dagmar. Pěstounská péče a adopce. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lenka Píšová

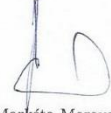
Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: 1. prosince 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 2. května 2019

prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.
děkan

L.S.

Mgr. Markéta Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 4. února 2019

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29.4. 2019

Simona Majerová

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat paní Mgr. Lence Píšové za odborné vedení. Děkuji za její cenné rady, pomoc a trpělivost.

Také děkuji pracovnícím z orgánu sociálně – právní ochrany dětí, které se zapojily do výzkumu.

V neposlední řadě děkuji nejbližším lidem v mém okolí, kteří mě velmi podporovali.

ANOTACE

Teoreticko-průzkumná bakalářská práce se zabývá problematikou pěstounské péče v rodinách homosexuálních párů. Práce je rozdělena na dvě části, a to část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je zaměřena na problematiku pěstounské péče a homosexualitu s poukázáním na reálné příběhy ze života homosexuálních párů. Průzkumná část je zaměřena na zjištění postojů pracovníků z orgánu sociálně – právní ochrany dětí, na pěstounskou péči v rodinách homosexuálních párů. V neposlední řadě je průzkum zaměřen na zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pěstounská péče, homosexuální páry, orgán sociálně – právní ochrany dětí, homosexualita.

TITLE

Foster Care in Families Homosexual Couples

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the issue of foster care in families of homosexual couples. The thesis is divided into two parts, the theoretical part and the practical one. The theoretical part is focused on the issue of foster care and homosexuality with reference to real stories from the life of homosexual couples. The exploratory part focuses on the attitudes of workers from the organ of social and legal protection of children to foster care in homosexual couple families. Further the survey is focused on the interest of homosexual couples in foster care.

KEYWORDS

Foster care, homosexual couples, organ – social and legal protection of children, homosexuality.

OBSAH

Úvod.....	11
1 Cíl práce.....	13
1.1 Teoretické cíle.....	13
1.2 Průzkumný cíl.....	13
1.2.1 Dílčí cíle.....	13
2 Teoretická část.....	14
2.1 Pěstounská péče.....	14
2.2 Formy náhradní rodinné péče v České republice.....	15
2.3 Jak se připravit na přijetí dítěte do rodiny.....	17
2.3.1 Schválení žadatelů a zařazení do registru.....	17
2.4 Každý člen rodiny má jinou roli a všechny jsou důležité.....	18
2.5 Příchod dítěte do rodiny.....	18
2.5.1 První kontakt.....	18
2.5.2 Adaptace.....	19
2.5.3 Vývojová regrese.....	19
2.5.4 Role společnosti.....	19
2.6 Některá specifika ve výchově dětí s ústavní deprivací.....	20
2.6.1 Dítě – hlína a dítě – rostlina.....	20
2.6.2 Rivalita s ostatními dětmi, teritorium.....	20
2.7 Jak přijmout roli náhradního rodičovství.....	21
2.7.1 Je pěstoun rodič?.....	21
2.8 Biologická rodina našeho dítěte.....	21
2.8.1 Kontakt s biologickou rodinou v pěstounské péči.....	21
2.8.2 Setkání s biologickou rodinou přijatého dítěte.....	22
2.9 Pozice pěstouna ve vztahu ke státu.....	22

2.9.1	Dohled nad pěstounskou rodinou	22
2.9.2	Pěstouni naplňují potřeby dětí. Kdo naplňuje potřeby pěstounů?	22
2.10	Pochybnosti a otázky po smyslu, jak předcházet zklamání.....	23
2.10.1	Geny nebo výchova?.....	23
2.11	Homosexuální páry.....	23
2.12	Historie homosexuality.....	25
2.13	Zmapování projevů a vlivů homosexuality v české kultuře, v literatuře, výtvarném umění, divadle a filmu	27
2.14	Reálné příběhy ze života týkající se zmiňované problematiky	29
2.15	Je celkem šest variant, jak v České republice vznikají duhové nebo-li stejnopohlavní rodiny	34
3	Průzkumná část	36
4	Cíl průzkumu a průzkumné otázky	36
5	Metodika průzkumu	36
6	Analýza výsledků.....	39
7	Diskuze	58
8	Závěr	69
9	Použitá literatura	71
10	Přílohy.....	75

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 Homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako heterosexuálové.	39
Obrázek 2 Pěstounská péče by měla mít vždy přednost před ústavní výchovou.	40
Obrázek 3 Děti homosexuálních párů budou tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních párů.	41
Obrázek 4 Děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.	42
Obrázek 5 Touha homosexuálních párů po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry.	43
Obrázek 6 Děti budou negativně poznamenány ve svém životě tím, že se o ně starají homosexuální páry.	44
Obrázek 7 Dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky.	45
Obrázek 8 Dětem v homosexuálních rodinách hrozí větší riziko zneužívání než dětem v heterosexuálních rodinách.	46
Obrázek 9 Děti z homosexuálních rodin budou více ohroženy k propuknutí psychických poruch.	47
Obrázek 10 Děti homosexuálních párů budou pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů.	48
Obrázek 11 Kolik žádostí o zprostředkování pěstounské péče jste za svoji dosavadní praxi přijal/a od homosexuálů?	49
Obrázek 12 Žadatelů s homosexuální orientací v posledních deseti letech přibývá.	50
Obrázek 13 Sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena.	51
Obrázek 14 Nastala ve vaší praxi situace, kdy schválení pěstouni z řad homosexuálních párů odmítli navrhované dítě do vlastní péče?	52
Obrázek 15 Jaké je Vaše pohlaví?	53
Obrázek 16 Kolik Vám je let?	54
Obrázek 17 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	55
Obrázek 18 Jak dlouho pracujete v OSPODu?	56
Obrázek 19 V jakém kraji pracujete?	57

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

OSPOD	Orgán sociálně – právní ochrany dětí
LGBT	Sexuální náklonnost k oběma pohlavím
USA	Spojené státy americké
ČR	Česká republika
tzn.	to znamená
EU	Evropská unie
např.	například
č.	číslo
OZ	Občanský zákoník
prof.	Profesor
sv.	svatá
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
NZRP	Národní rada osob se zdravotním postižením
atd.	a tak dále

ÚVOD

V současné době jsme svědky krize tradičních hodnot a rodiny. Děti se rodí mimo trvalé svazky a manželství, mnoho rodin se rozpadá a roste počet ohrožených dětí a těch, které vyrůstají bez vlastních rodičů. Nejúčinnější cestou, jíž můžeme dítěti pomoci, je poskytnout mu přechodně nebo dlouhodobě bezpečí a lásku rodiny.¹

„Vědecké důkazy silně podporují závěr, že homosexualita je normálním projevem lidské sexuality; že gayové a lesby vytvářejí pevné a stabilní vztahy, které jsou v zásadě rovnocenné vztahům heterosexuálním; že páry stejného pohlaví nejsou méně vhodné než heterosexuální rodiče vychovávat děti a jejich děti nejsou méně psychicky zdravé a vybavené; a že bránění přístupu stejno pohlavních párů k manželství, tedy odpírání určitého institutu určité skupině osob, je příkladem stigmatu ze strany institucí a přispívá k negativnímu přístupu ke gayům, lesbám a bisexuálům. Stručně řečeno, tvrzení, že zrušení zákazu manželství pro stejno pohlavní páry podkopává samotnou instituci manželství a poškozují zdraví dětí, je v rozporu s vědeckými závěry.“²

Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a výzkumné. První polovina teoretické části se nejprve věnuje problematice pěstounské péče. Zpočátku zmiňuje nějaké úvodní informace o pěstounské péči: vysvětluje, co je to pěstounská péče, koho se týká, jak vzniká a jak může být ukončena. Poté se zabývá formami náhradní rodinné péče, přípravou na přijetí dítěte do rodiny, jednotlivými rolemi členů v rodině, příchodem dítěte do rodiny. Vyjmenovává některá specifika dětí s ústavní deprivací. Zmiňuje, jak přijmout roli náhradního rodičovství nebo biologickou rodinu dítěte. Poukazuje na pozice pěstouna ve vztahu ke státu. A první polovinu z teoretické části zakončuje kapitolou, jak předcházet zklamání. Druhá polovina teorie bakalářské práce se zaměřuje na homosexualitu. Nejprve práce představuje základní pojmy, které jsou spojené s homosexualitou a vzápětí současnou situací homosexuálních párů s pěstounskou péčí a adopcí v České republice. Uvádí historii homosexuality, mapuje projevy a vlivy homosexuality v české kultuře konkrétně v literatuře, výtvarném umění, divadle a filmu. Závěr teoretické části zmiňuje reálné příběhy ze života lidí týkající se zmiňované problematiky. Ve výzkumné části bylo cílem sehnat co nejvíce zařízení, které by byly ochotné spolupracovat, a to z důvodu, že tato problematika do České republiky teprve proniká. Cílem bylo najít jedince, kteří mají s touto problematikou

¹ MPSV. Já pěstoun – příručka pro zájemce o pěstounství.

² JSME FÉR. *Názory odborníků a odbornic k výchově dětí dvěma matkami nebo dvěma otci*. 2019. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/nazory_odborniku

zkušenost. Byl kontaktován Magistrát hlavního města Prahy, kde bylo řečeno, že mají zkušenosti s touto problematikou, homosexuálních párů mají několik a jsou ochotni vyplnit dotazník. K tomu ještě byla domluvena i spolupráce s Magistrátem města Hradce Králové a Krajským úřadem v Pardubicích. Ve všech třech zařízeních, ve kterých byl výzkum realizován, dotazníky vyplňovaly pracovníce z oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Zájem o téma byl jedním z důvodů výběru tématu bakalářské práce. Toto téma mně přišlo velmi zajímavé, kontroverzní, a ne tolik tradiční pro psaní bakalářské práce. Zajímají mě skupiny lidí, které jsou diskriminované, nemají to v životě jednoduché, menšiny, slabší lidé a znevýhodnění lidé. Mám touhu jim pomoci. Druhým důvodem výběru tématu bylo, že jsem se o této problematice chtěla dozvědět co nejvíce, a prostřednictvím bakalářské práce na tuto problematiku poukázat.

1 CÍL PRÁCE

1.1 Teoretické cíle

Hlavním cílem teoretické části bakalářské práce je shrnout informace o pěstounské péči a poukázat na problematiku homosexuálních párů, které chtějí zakládat rodiny.

1.2 Průzkumný cíl

Zjistit postoje pracovníků orgánu sociálně – právní ochrany dětí na pěstounskou péči v rodinách homosexuálních párů.

1.2.1 Dílčí cíle

1. Jaké jsou postoje pracovníků orgánu sociálně – právní ochrany dětí vůči pěstounské péči v rodinách homosexuálních párů?
2. Jaký je v současnosti zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči?

2 TEORETICKÁ ČÁST

Hlavním úkolem teoretické části bakalářské práce je poukázat na problematiku homosexuálních párů, které chtějí zakládat rodiny. Zabývá se popisováním variant, jak je to možné zrealizovat, snaží se poukázat na úskalí, která jsou s tím spojená, a na současnou situaci v České republice. Zmiňuje projevy homosexuality v dějinách české kultury. Dále teoretická část shrnuje informace o pěstounské péči.

2.1 Pěstounská péče

Pěstounská péče je státem garantovaná forma náhradní rodinné péče, která zajišťuje dostatečné hmotné zabezpečení dítěte a přiměřenou odměnu těm, kteří se ujali dítěte, jedinou hmotně právní podmínkou je zájem dítěte. Osoba pěstouna musí poskytovat záruku řádné výchovy dítěte. Dítě může být svěřeno buď do péče fyzické osoby, nebo do společné pěstounské péče manželů. Pěstoun má právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech, k výkonu mimořádných záležitostí, jako je například vyřízení cestovního pasu, pak žádá souhlas zákonného zástupce dítěte. Soud je oprávněn stanovit pěstounovi povinnost podávat o výkonu pěstounské péče pravidelné zprávy soudu.³

Pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu, v mimořádných případech může soud rozhodnout o tom, že pěstounskou péči zruší. V případě svěřeni do pěstounské péče není vyloučen styk původních rodičů s dítětem.⁴

Pěstounská péče může být ukončena více způsoby. Každá ze situací ukončení pěstounské péče má svá specifika a klade různé nároky na dítě, pěstouny, pracovníky i rodinu. Dítě může odejít z pěstounské péče např. z těchto důvodů: dosažením dospělosti, zrušením pěstounské péče rozhodnutím soudu, odchodem z pěstounské péče na přechodnou dobu.⁵

Obvykle se pěstounská péče týká dětí starších, které nejsou vhodné pro adopci, děti odlišného etnika, sourozeneckých skupin dětí, které nejsou zcela zdravé, a dětí, o něž se rodiče zajímají, ale nemají dlouhodobé podmínky pro jejich výchovu.⁶

³STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE. *Pěstounská péče*. 2019. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.nahradnirodina.cz/pestounska-pece>

⁴ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2016, str. 121.

⁵ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2016, str. 111.

⁶ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 16.

Pěstoun je osoba, která dítě vychovává a pečuje o dítě, které z nějakého důvodu nemůže být vychováváno ve vlastní rodině. Poskytuje tak dětem možnost prožít dětství, nebo alespoň jeho část v přirozeném prostředí rodiny.⁷

Výkon pěstounské péče je opravdu náročný. Vyžaduje proto, aby žadatelé o pěstounskou péči byli nejen důkladně odborně připraveni, ale měli také odpovídající osobnostní charakteristiky. Mezi ty patří hlavně rodičovské kompetence, kam spadají nejen dovednosti rozpoznávání a naplňování potřeb znevýhodněných dětí, ale také schopnosti vytvářet a naplňovat vzájemný emočně vřelý vztah a podobně.⁸

2.2 Formy náhradní rodinné péče v České republice

Formy náhradní rodinné péče:

- svěření do péče jiné fyzické osoby než rodiče
- osvojení
- pěstounská péče
- pěstounská péče na přechodnou dobu
- poručenství

Konkrétně pěstounská péče má dvě formy

- a) pěstounskou péči na přechodnou dobu, (max. 1 rok)
- b) pěstounskou péči dlouhodobou⁹

a) Pěstounská péče na přechodnou dobu

V rámci pěstounské péče byl v roce 2006 zaveden nový institut přechodné pěstounské péče neboli pěstounská péče na přechodnou dobu. Byla zamýšlena hlavně k umístění těch nejmenších dětí, aby nemusely po narození zůstat v Dětských centrech (dříve v kojeneckých ústavech).¹⁰

⁷ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2016, str. 47.

⁸ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2016, str. 61.

⁹MPSV. *Formy náhradní rodinné péče*. 2019. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/14501>

¹⁰SMOLÍKOVÁ, Veronika. *Tradice pěstounské péče v českých zemích*. Ostrava: Key Publishing, 2014, str. 60-61.

Pěstounská péče na přechodnou dobu je forma náhradní rodinné péče, která má po omezenou dobu zajistit péči o dítě, jehož rodina se z různých důvodů o dítě nechce nebo nemůže starat. Má umožnit dítěti, aby tuto dobu strávilo v rodinném prostředí, než se najde řešení. Dítě se do tohoto typu péče svěřuje pouze na nezbytně nutnou dobu a opodstatněnost umístění je každé tři měsíce přezkoumána soudem.¹¹

b) Pěstounská péče dlouhodobá

Dlouhodobá pěstounská péče je buď příbuzenská, nebo nepříbuzenská. Rodina může kdykoliv požádat soud o vrácení dítěte zpět do své osobní péče. Z toho důvodu může dlouhodobá pěstounská péče mít jen dočasné trvání. Pokud biologičtí rodiče zájem neprojeví, trvá dlouhodobá pěstounská péče do 18 let věku svěřeného dítěte.¹²

Toto formální ukončení péče neznamená vždy ztrátu podpory a zázemí pro tyto mladé lidi. Víme, že mnoho těchto mladých lidí i nadále zůstává součástí pěstounské rodiny. V České republice stále převažuje tradiční dlouhodobá forma pěstounské péče, která má mnoho nepochybných výhod. Vztahy v dlouhodobých pěstounských rodinách se velmi přibližují vztahům v běžném rodinném prostředí. Proto jsou i mechanismy řešení složitějších situací podobnější řešení problémů v běžných rodinách. Lze předpokládat, že složitosti se vyřeší v rámci rodiny a nikdy nejsou nahlášeny a řešeny formální cestou.¹³

Osvojení (adopci) v současné době chápeme ve dvou rovinách. Jednak jako institut práva rodinného, který nezletilému poskytne rodinné prostředí, jednak jako přijetí cizího dítěte za vlastní, kterým realizujeme fikci přirozeného svazku, ať se jedná o osvojení společné či individuální.¹⁴

Poručnictví je druh zákonného zastoupení a z toho vyplývá, že poručník je zákonným zástupcem dítěte. Nevzniká však vztah jako mezi rodiči a dětmi, rovněž poručník nemá vyživovací povinnost k dítěti. Jestliže poručník o dítě osobně pečuje, náleží mu stejné dávky, jako pěstounovi.¹⁵

¹¹ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2016, str. 153.

¹²MOTHER CLUB. *Zajímá vás pěstounská péče*. 2019. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://motherclub.cz/zajima-vas-pestounska-pece-jake-podminky-musite-splnit/>

¹³ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2016, str. 111.

¹⁴SMOLÍKOVÁ, Veronika. *Tradice pěstounské péče v českých zemích*. Ostrava: Key Publishing, 2014, str. 11.

¹⁵NÁHRADNÍM RODINÁM. Poručník. 2019. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <http://www.nahradnimrodinam.cz/porucnik/>

Svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče je hlavní náplní výkon osobní péče o nezletilé dítě po dobu, kdy o něj nemohou pečovat rodiče (poručník). Jeho znakem je dočasnost, přičemž se očekává pravidelný kontakt mezi dítětem a rodičem. V momentě, co překážky bránící rodičům v osobní péči o dítě odpadnou, dítě se vrací do své původní rodiny. V případě, že rodiče nemohou o dítě pečovat dlouhodobě, obvykle soud volí jiný institut náhradní rodinné péče tzn. pěstounskou péči, v odůvodněných případech osvojení. Do péče jiné osoby dítě svěřuje soud, přičemž preferuje osobu příbuznou. Status dítěte zůstává zachován. Soud stanoví rozsah práv a povinností pečující osoby. Rodiče však obvykle nadále zůstávají jeho zákonnými zástupci, rozhodují o podstatných věcech, nenáleží jim právo o dítě osobně pečovat. Vyživovací povinnost k dítěti zůstává též zachována.¹⁶

2.3 Jak se připravit na přijetí dítěte do rodiny

2.3.1 Schválení žadatelů a zařazení do registru

Pokud chce člověk patřit mezi pěstounské či osvojitelské rodiny, tak je na místě začít podnikat konkrétní kroky. Je nutné absolvovat celý úřední proces. Od podání žádosti přes absolvování povinných vyšetření až po přípravu, která je organizovaná.¹⁷

Navštívit na městském úřadě odbor sociální péče a informovat se o konkrétním postupu je první krok. Existují různé průvodce a brožurky, které popisují krok za krokem, jak zprostředkování probíhá, co vše je potřeba si promyslet, zařídit, doložit, vyřídit a absolvovat.¹⁸

Zprostředkování pěstounské péče nesmí provádět jiné orgány, právnické nebo fyzické osoby, než jsou orgány sociálně-právní ochrany.¹⁹

Vyhledávání nejvhodnější rodiny pro konkrétní dítě je základním mottem. Autorka knihy prohlásila: „*Já jsem však přesvědčena, že nelze oddělit dítě od rodičů. Přestože je zde standardem systém hledání rodiny pro dítě, ve skutečnosti by měly být naplněny potřeby obou dvou stran – každá něco hledá a něco nabízí, tzn. je lhostejné, zda se hledá „rodina pro dítě“ nebo „dítě pro rodinu“, výsledek by měl být v obou případech stejný.*“²⁰

¹⁶SMOLÍKOVÁ, Veronika. *Tradice pěstounské péče v českých zemích*. Ostrava: Key Publishing, 2014, str. 63.

¹⁷ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 25.

¹⁸ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 25.

¹⁹ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. [cit. 2019-02-02]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359?text=soci%C3%A1ln%C4%9B-pr%C3%A1vn%C3%AD+ochrana+d%C4%9Bt%C3%AD>

²⁰ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 25.

Součástí spisů žadatelů a dětí vhodných pro náhradní rodinnou péči jsou výsledky vyšetření a fotografie, nikoli to těžko uchopitelné lidství, které se může projevit jen při osobním kontaktu. Absolvování povinné přípravy je součástí schválení žadatelů a jejich zařazení do registru. Předepsaná příprava je určitě užitečná, ale je potřeba myslet na to, že představy a teoretické znalosti nic nevyovídají o tom, jak to budeme zvládat v praxi.²¹

Užitečné je znát alespoň zběžné znění vyhlášek a zákonů, které se týkají náhradní rodinné péče. Je také dobré schovávat si kontakty na všechny organizace, které se zabývají pomocí pěstounským rodinám, a v případě potřeby se na ně obrátit. Provázení a podpora rodiny po přijetí dítěte nejsou žádným projevem selhání, ale nutnou péčí, která by měla být samozřejmostí.²²

Je velmi užitečné navázat přátelství s někým, kdo již děti v náhradní rodinné péči má, a to již před přijetím dítěte. Možné to je buď individuálně, nebo s využitím nabídky z různých pobytových aktivit pro děti či celé rodiny, kde se mohou děti a dospělí seznámit s konkrétními rodinami a jejich dětmi. Tento fakt je považován za opravdu nejdůležitější v přípravě na přijetí dítěte do rodiny.²³

2.4 Každý člen rodiny má jinou roli a všechny jsou důležité

Absolvování předepsané přípravy nezajistí většinou přípravu všech členů rodiny, ale soustředí se na manželský pár žadatelů. Má-li však manželský pár děti, tak je potřeba na příchod nového sourozence připravit i je. V určité fázi je vhodné zasvětit do plánů i další členy širší rodiny, protože každý člen rodiny má jinou roli a všechny jsou důležité.²⁴

2.5 Příchod dítěte do rodiny

2.5.1 První kontakt

První setkání s dítětem je plné zvědavosti, napětí, očekávání a obav. Pokud se člověk jde podívat na miminko, je to jiná situace, než když se jedná už o větší dítě. U dětí v Dětských centrech se požaduje adaptační fáze při pobytu budoucích adoptivních rodičů v Dětském centru po dobu jednoho až třech dnů. Je to důležité pro edukaci rodičů, zodpovězení nejrůznějších otázek, ale i pro to, aby si pěstouni s miminkem na sebe zvykli. Pokud má personál k dispozici informace o biologických rodičích, tak se považují za důležité. U starších

²¹ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 26.

²² ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 26.

²³ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 22.

²⁴ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 27.

děti se do seznamování zapojuje i osobnost dítěte a jeho dosavadní zkušenosti se světem dospělých. Některé děti odcházejí ochotně s kýmkoli, jiné jsou nedůvěřivé.²⁵

2.5.2 Adaptace

Adaptace na nové prostředí je pro dítě, které přichází do rodiny, velmi obtížná. Proces adaptace probíhá nejen na straně dítěte, ale i pěstounů a popřípadě dalších členů rodiny. Rozdílný je průběh adaptace podle věku dítěte a jeho aktuálního stavu, složení rodiny a podobně. Délku adaptační fáze ovlivňuje celá řada faktorů, ovšem vždy se jedná o proces, jehož délka se počítá na měsíce.²⁶

2.5.3 Vývojová regrese

Hned po přijetí dítěte může začít (ale nemusí) vývojová regrese, která je reakcí na změnu. Například dítě, které bylo už bez plenek, tak se začne znovu pomočovat. Úkony, které už dítě zvládalo, najednou neumí a podobně. Proto pak někteří rodiče říkají, že v dětském domově jim personál říkal, jak je dítě šikovné, co všechno umí, ale že to není pravda. Protože po příchodu do rodiny to dítě neumělo. Přitom to tak být nemusí, může se jednat o dočasnou vývojovou regresi jako reakci na změnu. A je to pro dítě změna zásadní. Bylo by podivné, kdyby na ni jeho vývoj nezareagoval. Další regrese přichází ve třetí fázi adaptace. To znamená, že dítě, které přijalo náhradní rodinu za svojí vlastní, si potřebuje odžít ty první měsíce či roky života, které mu chybějí. Např. šestnáctiletý chlapec na regresi regredoval od období časně fáze puberty. Tato regrese nemá nic společného s inteligencí, je to důsledek dosavadního chudého sociálního, emočního a citového období. K vývojové regresi dochází u mnoha dětí také ve stresových situacích. Objevuje se zde pravidelně zvládnuté nežádoucí chování.²⁷

2.5.4 Role společnosti

S nově přijatým dítětem se pěstoun stanete objektem zájmu v nejširším okolí. Ať už ve svém bezprostředním okolí, ale i v nejrůznějších institucích, které bude muset začít navštěvovat. Jistě mnohokrát uslyší, jak je to od něho hezké, a mnoho lidí ho bude podporovat. Ale budou i tací, kteří nebudou mít pochopení pro rozhodnutí pěstouna, budou dávat nevyžádané rady. A dokonce může narazit i na ty, kteří budou děti pěstouna podezírat

²⁵ ZEZULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 36-37.

²⁶ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2016, str. 65.

²⁷ ZEZULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 42-43.

z nejrůznějších zlých úmyslů. I na toto vše je potřeba se připravit. I když děti budou pěstouny do rodiny přijaty, měly by být podporovány v tom, aby patřily i někam jinam než jen do rodiny, protože svět je široký a děti potřebují načerpat sebedůvěru v nejrůznějších sociálních situacích. Je dobré děti podporovat, aby měly šance být přijímané a úspěšné mimo rodinu. Mohou navštěvovat různé sportovní či kulturní kluby a mezi nimi si nacházet kamarády i partnery.²⁸

2.6 Některá specifika ve výchově dětí s ústavní deprivací

2.6.1 Dítě – hlína a dítě – rostlina

Rozdíl je v přístupu k dětem.

Pro toto vysvětlení se hodí zjednodušená teorie. Teorie vychází z poznatku, že dítě – hlína potřebuje rodiče – hrnčíře, kteří ho budou formovat. Pokud s tímto typem dítěte nebudete pracovat, nebudete ho formovat, nebudete mu vtiskovat nějakou podobu, hlína vyschne a rozpadne se. Kdežto dítě – rostlina potřebuje rodiče – zahradníky. Ti ho budou okopávat, zalévat, ale růst bude samo. Sem tam bude možná potřebovat přištipnout, ale v zásadě zůstane stále stejnou rostlinou – z růže kopretina nevyroste. Rodiče ale mohou přispět k tomu, aby rostla rovně, aby měla dostatek prostoru, vláhy, slunce a aby bohatě kvetla.

Tato teorie popisuje dvě krajnosti typologie dětí. Život je samozřejmě o dost pestřejší. Již zmíněná teorie by měla pomoci pochopit, proč je nutné s každým dítětem pracovat jinak, a především jak.²⁹

2.6.2 Rivalita s ostatními dětmi, teritorium

Postavení mezi sourozenci je důležité. V hierarchii rodiny každé dítě zaujímá pevnou pozici, která pro něj představuje zdroj jistoty v konkrétní rodině. Nová situace vzniká v rodině při přijetí dítěte, v níž se dosavadní pozice mohou stát ohrožené, a mezi dětmi tak vzniká rivalita. Nejpřirozenější situace nastává v tom případě, když je do rodiny přijímáno dítě mladší, než jsou ostatní děti. Přesto i v téhle konfiguraci může dojít k nezvládnuté rivalitě. Je velmi důležité usměrňovat pozice dítěte v sourozenecké skupině.

Pokud dítě nedostane příležitost obsadit některou žádoucí a pozitivní roli, může se lehce stát, že se začne chovat podle hesla „když nemůžu být nejlepší, ať jsem alespoň ten

²⁸ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 50-51.

²⁹ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 54-55.

nejhorší, “ a bude se snažit obsadit roli toho nejhoršího. Také citlivě sledujte, zda si dítě už svoji pozici nezvolilo samo.³⁰

2.7 Jak přijmout roli náhradního rodičovství

2.7.1 Je pěstoun rodič?

U osvojení je situace jasná, protože po právní stránce se dítě stává vlastníkem rodičů. Dle teorie se nemají pěstouni stavět do role rodičů. A odborníci namítají, že oslovení pěstounů jako rodičů je neprofesionální a zavádějící. Lidé, kteří s pěstounskou péčí mají zkušenosti, tvrdí, že dětem je to úplně jedno, protože děti potřebují rodiče a nechtějí další tety a anonymní osoby, chtějí mít komu říkat maminko či tatínku. A také tvrdí, že nejde o to, kdo v diskuzi o profesionalitě pěstounů vyhraje, ale o potřeby dětí, které v pěstounských rodinách vyrůstají. To nejcennější, co svým dětem pěstouni dávají, je právě obyčejná lidskost, která jim umožňuje je přijmout do svých srdcí bez výhrad.³¹

2.8 Biologická rodina našeho dítěte

2.8.1 Kontakt s biologickou rodinou v pěstounské péči

Naprostá většina dětí, které vyrůstají v pěstounských rodinách, má alespoň jednoho žijícího rodiče. Důvody, proč tyto děti nemohou vyrůstat ve své původní rodině, jsou různé. Nejčastěji se jedná o rodiče se špatným psychosociálním zázemím, mnohdy sami vyrůstali v dysfunkční rodině či ústavní péči.

Děti, které žijí v pěstounských rodinách, mají právo na kontakt se svými biologickými rodinami. Současný trend „kontakt za každou cenu“ nepovažuje autorka knihy za rozumný, ale rozumný není ani přístup opačný, zejména s ohledem na potřeby dětí. Jejich rodiče jsou součástí jich samotných, a proto je pro jejich sebehodnocení velmi důležité mít fotografie, dostatek informací – nikoli však vynuceného kontaktu, jak se bohužel někdy děje. Zvláště děti, které byly týrané a zneužívané, by neměly být do kontaktu s rodiči nuceny.³²

Během posledních pár let se výrazně změnil pohled na kontakt dítěte v pěstounské péči s vlastní rodinou. Oproti minulosti je postupně více akceptována potřebnost podpory kontaktu mezi rodiči a dětmi, které jsou v pěstounské péči.³³

³⁰ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 59-60.

³¹ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 72-73.

³² ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 117-118.

³³ PAZLAROVÁ Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 2016, str. 169.

2.8.2 Setkání s biologickou rodinou přijatého dítěte

Občas pěstouni vyjadřují obavy ze setkání s biologickými rodiči svého dítěte. Důvody k obavám mohou být různé, např. rodič se bude snažit s dítětem manipulovat přes neadekvátní dary, nebo skutečnost, že návštěvy biologického rodiče mohou být neočekávané a pro celou rodinu zatěžující. Řada z těchto obav může být opodstatněná. Přesně pro tyto situace je zde řešení v asistovaném kontaktu. Asistovaný kontakt může probíhat kdekoliv jinde podle přání dítěte, rodiče i pěstouna. Často se od místa setkání odvíjí i činnosti, které budou děti a rodiče dělat. U asistovaného kontaktu je přítomen klíčový pracovník, ten je v roli nestranného odborníka, který adekvátně podporuje všechny zúčastněné v komunikaci.³⁴

2.9 Pozice pěstouna ve vztahu ke státu

2.9.1 Dohled nad pěstounskou rodinou

Už během podání žádosti a přípravy na přijetí dítěte se rodiny setkávají se „svojí“ sociální pracovnící. Je doporučeno snažit se s ní navázat vztah důvěry, protože pěstouni a sociální pracovníce by měli tvořit tým, který má stejný cíl. Usnadní to v budoucnu mnohé situace. Předepsaný dohled zahrnuje návštěvu v pěstounské rodině nejméně jednou za půl roku.³⁵

2.9.2 Pěstouni naplňují potřeby dětí. Kdo naplňuje potřeby pěstounů?

Pěstouni jsou tu od toho, aby naplnili potřeby sociálně osiřelých dětí, zejména potřebu vztahu. Ani sebelepší ústav nenaučí dítě modelu partnerských vztahů, vztahů rodičů k dětem, vztahů mezi lidmi, kterým na sobě opravdu záleží. Z toho důvodu má dlouhodobá pěstounská péče nedocenitelný význam. Pěstouni také mají své potřeby. Málokterá dobrovolně zvolená činnost odčerpává tolik energie jako výchova dětí s deprivací. Potřeby pěstounů částečně naplňují některé neziskové organizace. I v těch však pracují lidé, a pokud k jejich fluktuaci, není vytvořeno bezpečné prostředí pro sdílení. Potřeby pěstounů jsou naplňovány nedostatečně, mnohdy vůbec, proto není divu, že řada pěstounů dospěje k vyčerpání a nezvládne svůj cíl až do konce. Určitou prevencí však může být vytvoření partnerského

³⁴PĚSTOUNI. *Pro pěstouny – kontakt s biologickou rodinou*. 2019. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z: <http://www.pestouni.cz/pro-pestouny/kontakt-s-biologickou-rodinou/>

³⁵ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 150.

vztahu s lidmi, kteří znají dobře pěstounskou rodinu a mohou ji podržet v období krize. Může to být sociální pracovnice, psycholog, dobrý přítel nebo terapeut.³⁶

2.10 Pochybnosti a otázky po smyslu, jak předcházet zklamání

2.10.1 Geny nebo výchova?

Často se pěstouni setkávají s názorem, že děti, které se narodily ve špatné rodině, mají v krvi špatné geny. Je to předsudek, který ovlivňuje hodně lidí v jejich pohledu na sociálně osiřelé děti. Přitom genetika je tak složitá věda, že žádná taková zmíněná rovnice nemůže fungovat. Mezi předky každého člověka jsou lidé dobří i špatní. Důležité jsou geny, ale i výchova. Nejde dobře vychovávat dítě s obavami, jestli se neprojeví jeho „špatné geny“. Už samotná zmíněná úvaha znamená nepřijetí dítěte. Výchova musí být v souladu s genetickými dispozicemi, které dítě dostalo do vínku. Když se budeme tohoto jednoduchého pravidla držet, nemusíme se obávat vítězství „špatných genů.“ V pozadí nežádoucího chování většiny přijatých dětí, nejsou jeho „špatné geny“, ale důsledky citové deprivace v dětství. Toto lze ovlivnit výchovou, i když ne vždy zcela napravit. Výchova je velmi důležitou součástí formování osobnosti. Pouze u některých dětí se mohou projevit psychopatologie osobnosti. K psychopatologii osobnosti existují vrozené dispozice. Stejně, tak jako je tomu u mnoha jiných chorob. Proto je důležité mít dostatek informací o původní rodině dítěte, aby pěstouni byli na tuto možnost připraveni.³⁷

2.11 Homosexuální páry

Důležité pojmy, které se vztahují k dané problematice:

Gay – jde o pojmenování homosexuálního muže

Lesba – tak nazýváme ženu, která má homosexuální orientaci

Registrované partnerství – trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví (zákon číslo 115/ 2006 Sb.). Výše zmiňované osoby – gayové a lesby mohou od roku 2006 takzvané registrované partnerství spolu uzavřít.

Stejnoohlavní sňatek – jedná se o takový vztah, ve kterém mají homosexuální manželé stejná práva a povinnosti jako heterosexuální manželé.

Homoparentalita – rodičovství leseb a gayů, tedy výchova dětí rodinami homosexuálních partnerů nebo jedinci s homosexuální orientací.

³⁶ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 151.

³⁷ ZEŽULOVÁ Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál. 2012, str. 155-157.

Homoparentální rodina – zahrnuje takové domácnosti a rodinné modely, v nichž se nachází dospělé osoby s homosexuální orientací a obvykle nezletilé děti.³⁸

Manželství je vyvrcholením vztahu dvou lidí, kteří se vzájemně milují, podporují a chtějí právní ochranu pro tento dobrovolný svazek.

Tak jako láska je jen jedna a nemá hetero nebo homo verzi, tak i manželství má být jen jedno. Zatím tomu tak není, gayové a lesbické páry mají pouze registrované partnerství. A to má do manželství daleko.³⁹

Stejnopohlavní sňatek, tedy manželství homosexuálů, v České republice není možné. V jiných zemích jde o státem legálně uznaný sňatek dvou lidí stejného pohlaví. Sňatky gayů a leseb jsou momentálně legální ve čtrnácti zemích EU: v Nizozemsku, Belgii, Španělsku, Švédsku, Portugalsku, Dánsku, Francii, Velké Británii (vyjma Severního Irska), Irsku, Lucembursku, Finsku, na Maltě, v Německu i v Rakousku.

Zákony v České republice zakazují homosexuálně orientovaným párům adoptovat dítě. O jejich právu adoptovat dítě se neustále diskutuje.⁴⁰

Pěstounská péče je povolena, ale jen individuálně. O společnou pěstounskou péči nemohou žádat stejnopohlavní páry, protože je to dle zákona umožněno pouze manželskému páru. Do společné péče může být dítě svěřeno homosexuálním párům v Belgii, Anglii, Dánsku, Francii, Finsku, Nizozemí, Norsku, Švédsku, na Islandu a ve Walesu.

Zákon o rodině číslo 94/ 1936 Sb. upravuje pěstounskou péči a osvojení. Žádost o pěstounskou péči nesmí úřady odmítnout z důvodu sexuální orientace žadatele.⁴¹

Jsou k dispozici výsledky zahraničních výzkumů, z nichž je patrné, že výchova dětí rodiči stejného pohlaví žádným způsobem neovlivňuje sexuální orientaci dítěte ani jeho identitu. Nebylo také prokázáno, že by způsobovala dětem větší frustraci nebo trauma, než s jakými se setkáváme u dětí heterosexuálních rodičů. Průzkumy dále neprokázaly, že by děti nosily jakési stigma homosexuálních rodičů, naopak ukazují, že děti nevnímají mezi svými vrstevníky žádné závažnější problémy. Zvláštností dětí lesbických matek pak je to, že ze strany učitelů jsou vnímány jako více empatictější a zdatnější v komunikaci, a naopak méně konfliktní. Zaměříme-li se na identifikaci se svou pohlavní rolí, tak u takto vychovávaných

³⁸Pěstounská péče. *Stejná rodina* [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

³⁹JSME FÉR. 2019. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/>

⁴⁰Pěstounská péče. *Stejná rodina* [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

⁴¹Pěstounská péče. *Stejná rodina* [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

děti nebyly prokázány žádné odlišnosti v identifikaci s mužskou a ženskou rolí. Homosexuální rodiny nežijí v izolaci. V případech, kdy prarodiče přijali skutečnost, že jejich děti jsou homosexuálně orientované, tak s nimi udržují kontakty, stejně takovým způsobem dochází ke kontaktům s dalšími dospělými, příbuznými a přáteli. Děti tedy mají ve svém okolí oba vzory, jak ženské, tak mužské.⁴²

Od roku 2011 probíhá v Praze každoročně festival, který nese název Prague Pride a je považovaný za festival tolerance, zaměřený na gay, lesbickou, bisexuální a transgender tematiku. Prague Pride patří v současné době mezi největší kulturní akce v České republice.⁴³

2.12 Historie homosexuality

Starověcí Řekové neměli definice „heterosexuála“ a „homosexuála“. V Řecku bylo velké nerostné bohatství spojené taktéž se sexualitou. Sexualita sahá již k dialogům Platóna a k hrám Aristophana.

Pravděpodobně nejčastějším předpokladem sexuální orientace je, že osoby mohou eroticky reagovat na krásu každého pohlaví. Např. Alexander Veliký byl známý pro výhradní zájem o chlapce a jiné muže.

Kulturní ideál vztahu stejného pohlaví byl mezi starším mužem, pravděpodobně dvacetiletým až třicetiletým, a chlapcem, kterému ještě nezačaly růst vousy. V tomto vztahu byl rituál námluv, zahrnující dary, a další normy.

Starověký Řím měl mnoho paralel chápání vztahu stejného pohlaví a sexuální záležitosti. Přesto římská společnost se pomalu stala více negativní v jeho pohledech na sexualitu, pravděpodobně kvůli společenským a ekonomickým zmatkům.

Jaký je postoj Nového zákona vůči sexualitě obecně a zejména vůči přitažlivosti stejného pohlaví, je věcí ostré debaty. Je však jasné, že zatímco odsouzení přitažlivosti stejného pohlaví je okrajové k evangeliím. Ranní křesťanští otcové byli mnohem otevřenější. V jejich spisech se objevuje hrůza z jakéhokoli druhu sexu, avšak tyto názory se v několika generacích zmírnily.

S úpadkem římské říše a jejím nahrazením různými barbarskými královstvími převažovala obecná tolerance homosexuálních aktů.

Druhá část 12. století až po 14. století však zaznamenala prudký nárůst nesnášenlivosti vůči homosexuálnímu sexu spolu s pronásledováním Židů, muslimů a dalších. Příčiny jsou

⁴²Pěstounská péče. Stejná rodina [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

⁴³ PRAGUE PRIDE. 2019. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/>

poněkud nejasné. Je, ale pravděpodobné, že církev sama začala apelovat na koncepci „přírody“ jako měřítko morálky a přitahovala ji tak, aby zakazovala homosexuální sex.

Důležité je však poznamenat, že klíčovou kategorií je zde „sodomit“, který se liší od současné myšlenky „homosexuála“. Sodomit byl chápán spíše jako definovaný akt než jako typ osoby.

Po příštích několika stoletích v Evropě, práva proti homosexuálnímu sexu, byla sankcionována.

V 19. století došlo k výraznému snížení zákonných sankcí za sodomii.

Nárůst prestiže medicíny byl zčásti výsledkem zvyšování schopnosti vědy zohledňovat přírodní jevy na základě mechanistické příčiny. Aplikace tohoto pohledu na lidstvo vedla k popisům sexuality jako vrozené nebo biologicky řízené. Voluntarismus středověkého chápání sodomie ustoupil modernímu pojetí homosexuality.

Ve 20. století sexuální role byly znovu předefinovány. Z různých důvodů se předmanželský styk pomalu stal běžnějším a nakonec přijatelným. S úpadkem zákazů proti sexu z důvodu potěšení i mimo manželství bylo obtížnější argumentovat proti homosexuálnímu sexu. Tyto trendy byly obzvláště silné v 60. letech, a právě v tomto kontextu začalo hnutí homosexuálního osvobození. Americká psychiatrická asociace odstranila homosexualitu ze svého oficiálního seznamu duševních poruch. Zvýšená viditelnost gayů a lesbiček se stala trvalým rysem amerického života i přes 2 kritické překážky, epidemii AIDS a anti-homosexuální odpor.⁴⁴

Veřejné přijetí a postavení homosexuality a homosexuálů není na počátku 21. století ve všech kulturách a zemích zdaleka bez problémů, respektive samozřejmé.

Ve světě, kde je možno takřka kamkoli doletět během několika hodin, jsou stále země, které stejnopohlavní styk (označovaný jako sodomie či nepřirozenost) trestají, mnohdy i smrtí. Například v lednu 2011 byl zavražděn ugandský gay aktivista David Kato. V březnu 2012 v Petrohradě vstoupil v platnost zákaz „veřejného propagování“ homosexuality či jakéhokoli přihlášení k ní.

Spolu s posuny ve společenském postavení žen patří proměna postojů k sexualitě a homosexualitě obecně k podstatným rysům evropské modernity.

I v Evropě je odstraňování homosexuálních styků poměrně mladého data. Byť se to tak ze současné evropské perspektivy nemusí zdát, není právo stejnopohlavně se projevat,

⁴⁴ Stanford Encyclopedia of Philosophy. *Homosexuality*. 2002. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/homosexuality/>

prohlašovat se za gaye či lesbu, mít stejnopohlavní sex či otevřeně žít v institucionalizovaném stejnopohlavním svazku univerzálně uznávané.

Za počátek odborné debaty o homosexualitě v českém prostředí můžeme považovat to, že v Časopise lékařů českých v komentáři jeho redakce byl otištěn dopis, ve kterém hovoří anonym o náklonnosti k osobám téhož pohlaví jako o skryté vadě, kterou lze podle určitých projevů rozpoznat již na dětech, které mají mimo jiné „hluboký cit pro vše dobré.“ Pisatel navrhuje u takto „stižených“ dětí zaznamenat tuto skutečnost do matrik, aby jim později bylo znemožněno se vdávat či ženit. Samotný anonymův projev vystihuje na jedné straně dobovou a oborovou podmíněnost (pojem vada) a na druhé straně nepodmíněnost, esenciálnost jeho pozice, vyjádřenou slovy „miluju“, „pohlaví“ či „cítím neukrotitelné pokušení“⁴⁵.

2.13 Zmapování projevů a vlivů homosexuality v české kultuře, v literatuře, výtvarném umění, divadle a filmu

Záznamy o homosexualitě v literatuře

V literatuře se nejvýrazněji během staletí uvádělo vyjádření homosexuální zkušenosti. Skrze literaturu nacházela homosexualita „svá slova“ v přeneseném i doslovném smyslu.

Literární záznamy o milostných a citových vazbách mezi osobami stejného pohlaví sahají právě tak hluboko do historie jako dějiny literatury vůbec. Na počátku obojího totiž stojí nejstarší duchovní dílo světového písemnictví, které se jmenuje Epos o Gilgamešovi. Vyskytuje se zde přátelství dvou mužů, které představuje v jejich životech nejpevnější vazbu a nejvyšší hodnotu, cennější nade vše ostatní, mimo jiné i nad lásku žen. Byl zřetelný i sexuální rozměr vztahu mezi Gilgamešem a Enkiduem.

Případ Jaroslava Haška je vnímán jako ojedinělý příklad homosexuálního autora, který je provokující, revoltující a revolucionizující. Samo homosexuální téma je ostatně i v románu o Švejkovi několikrát okrajem zmíněno či naznačeno. „Nejznepokojivější“ je však scéna ve které se Švejk ocitne s jiným vojákem v posteli. Scéna by v kontextu všech podivností, které se v románu odehrávají, nebyla vůbec nápadná, kdyby však autor necítil potřebu začít vzápětí složitě a dlouze vysvětlovat, jak k tomu došlo. Autor měl náhle potřebu zdůrazňovat, že „o nic nešlo“. A to právě svědčí o tom, že ho napadá, že by si čtenář mohl myslet, že „o něco

⁴⁵ HIML, Pavel, SEIDL, Jan et SCHINDLER, Franz. ed. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo. 2013, str. 9-13.

šlo“ – scéna by mohla mít erotický podtext. Hašek se dopustil toho, že prořekl něco, o čem mluvit nechtěl, a čím obšírněji to zamlouvá, tak tím více na to upozorňuje.⁴⁶

Výtvarné umění

Většina dochovaných malířských a sochařských památek byla určena pro církevní prostředí, což je dalším důvodem, proč se současní diváci zdráhají vnímat jejich roviny spjaté se sexualitou. Stejně jako upřednostňování výtvarných kvalit těchto památek, je rovněž vytěšňování jejich erotického obsahu tendencí celkem novou, a tím vůči starším uměleckým památkám vlastně ahistorickou. Vždyť práce s lidskou sexualitou je zjevná v umělecké tvorbě již od jejich začátků.

Přirozeně postava Ježíše Krista je ústředním motivem gotického, renesančního a barokního období, který vyzývá k homo erotické interpretaci. Je tomu především proto, že Kristus se objevuje v obrazových zpracováních svého životního příběhu nahý nebo pouze s bederní rouškou. Tento prostý fakt může být důvodem, proč se Kristova postava snadno stává cílem toužebného pohledu mužského homosexuálního publika, ačkoliv to se samo ve středověku takto nedefinovalo.⁴⁷

Divadlo a film

Projevy homosexuality se objevují v českém divadle až po pádu komunistického režimu. Od té doby však prošlo zobrazování homosexuality dalekosáhlým vývojem. Na královéhradeckém divadelním festivalu v roce 2008 se v bloku věnovanému studentským pracím objevila scéna, v níž předváděli pražští adepti Thálie jednu z lehce industriálních pohádek jako vyprávění dvou jevištních tatínků své dcerce. Jeden z tatínků pracoval manuálně v továrně. Na počátku devadesátých let by byla tato situace nepochybně nemyslitelná. Milostné vztahy mezi jedinci stejného pohlaví v podobách seriózních, groteskních, a ještě na mnoho způsobů jiných se staly přirozenou součástí divadelních inscenací také v české kultuře.

Vztah filmu a homosexuality sdílí většinu charakteristik se vztahem homosexuality a dalších tvůrčích oborů. Může zde jít o zobrazování homosexuálních postav, aniž by byli autoři filmu osobně zaangažováni homo tematikou. Nebo naopak o promítání homosexuality, homo textualitou režisérských osobností do filmů, buď explicitně, nebo skrze různé náznaky.

⁴⁶PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Praha: Academia, 2011, str. 8, 65, 120-121.

⁴⁷PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Praha: Academia, 2011, str. 300-302.

Nebo poté o vědomé používání filmu jakožto média, jež utvrzuje a reflektuje identitu sebevědomé gay a lesbické komunity. Např. Zdeněk Troška je český režisér, který se k homosexualitě otevřeně přihlásil. Ten vložil do své tvorby komedie nazvané Slunce, seno a pár facek, postavičku směšného zženštilého „doktora Káji“ – odpovídající tradiční, klišovitě představené o homosexuálově coby objektu výsměchu heterosexuálů.⁴⁸

2.14 Reálné příběhy ze života týkající se zmiňované problematiky:

14.1. dokument **Rodiče napořád.**

Petr a Petr spolu žijí deset let. Pouze jeden z nich je oficiálním pěstounem, protože české zákony v současné době neumožňují, aby dítě bylo svěřeno do společné pěstounské péče, pokud nejsou manželé. Dvojice se obětavě snaží vynahradiť dvouletému Rád'ovi (v době, kdy si ho brali z Dětského centra) citové strádání, kterým prošel v útlém dětství.

Scénář a režie – Olga Špátová

Rok výroby – 2017

Žánr – dokument

Stopáž – 26 minut

Když byl Radek kojencem, nevěnovali mu biologičtí rodiče péči a lásku, dokonce se ocitl v nemocnici se zlomenou rukou. Začátky byly proto těžké, Radkovi trvalo, než oba své nové rodiče s důvěrou přijal. Oba muži věděli a vědí, že musí být trpěliví. Když si Radka přivezli domů, nejprve obešli všechny své sousedy, aby jim oznámili, že už jsou tři. Nesetkali se mezi nimi ani s jedním předsudkem. Sousedé dnes už dobře vědí, do jaké rodiny malý Radek patří a rodině pomáhají. Petrovi a Petrovi se změnil život. Dřív měli klid a spoustu času pro sebe, teď muži vychovávají, vyváří jídlo, uklízí, perou, hrají si s malým Rád'ou a večer vyčerpaní padají únavou. Svůj domek, kde žili s kočkami a se starým psem, rekonstruují a zabydlují. Petr odešel ze své funkce ředitele dětského domova a nastoupil na mateřskou a Pét'a si zvyká na život na venkově. Oba si začínají plně uvědomovat obrovskou hodnotu toho, do čeho se pustili.⁴⁹

⁴⁸PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Praha: Academia, 2011, str. 433-461.

⁴⁹ ČESKÁ TELEVIZE. *Rodiče napořád.* (dokument). 2017. Dostupný z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11417732385-rodice-naporad/216562261010003-petr-a-petr/>

Postřehy z dokumentu:

Biologická matka porodila Radka předčasně. Je zde podezření, že matka týrala Radka, protože se ocitl v nemocnici se zlomenou rukou. Poté na dva roky skončil v Dětském centru, kde se za ním byli Petr Najman a Petr Zmuda poprvé podívat. O Radka se biologičtí rodiče nezajímají. Matka vůbec a otec přestal, když Radkovi byl jeden rok. U Pětů je malý Radek jeden rok. A ti si všimli, že Rád'a je pozadu ve vývoji řeči v důsledku Dětského centra (dříve kojeneckého ústavu). A celkově, že je tím Dětským centrem poznamenán. Podali žádost o poručnictví.

Petrové založili centrum Valika. Centrum Valika je spolek, který poskytuje kvalitní služby ohroženým rodinám a zájemcům o náhradní rodinnou péči. Tato myšlenka je napadala už delší dobu, proto se rozhodli na konci května roku 2013 zrealizovat potřebné kroky k založení občanského sdružení, které nakonec vzniklo registrací u Ministerstva vnitra ČR dne 14. června 2013. Od 1. ledna 2014 se občanské sdružení změnilo na základě občanského zákoníku na spolek a nyní je zapsané ve spolkovém rejstříku vedeném u Krajského soudu v Plzni. Centrum pro dítě a rodinu Valika vzniklo za účelem publikační, osvětové a vzdělávací činnosti v oblasti péče o ohrožené děti a jejich rodiny a náhradní péče. Za účelem výkonu sociálních služeb a činností v rámci sociálně-právní ochrany dětí. Dále vzniklo k poskytování školicích, poradenských a podpůrných služeb pro ohrožené děti, jejich rodiny, pro zájemce o náhradní péči a v neposlední řadě ke spolupráci se státními, krajskými, samosprávnými i nestátními institucemi a společnostmi podílejícími se na péči o ohrožené děti a náhradní péči.⁵⁰

14. 2. Dva tátové

Michal a David Vaníčkovi tvoří v České republice ne zcela tradiční rodinu. Společně vychovávají své dcery, dvojčata Adélu a Marii, které jim v USA odosílá náhradní matka. Každý je biologický otec jedné z nich. Na svém youtubovém kanále Dva tátové, kde mají už desítky tisíce odběratelů, popisují svůj životní příběh. Také na instagramu se vydali podobným směrem, kde jejich cílovou skupinu tvoří zejména matky s dětmi. Setkávají se však i s negativními ohlasy a komentáři. Jak ale sami říkají: „Začali nám psát gay kluci a lesbické holky, že díky nám měli doma lehčí coming out, že je inspirujeme s nadějí na rodinu,

⁵⁰ CENTRUM PRO DÍTĚ A RODINU. *O nás*. 2019. [cit. 2019-03-08]. Dostupný z: <http://www.valika.cz/o-nas/o-nas/>

že jejich máma byla skeptická k LGBT rodičovství, ale potom, co nás začala sledovat, změnila názor.“⁵¹

Pojmy:

LGBT – zkratka označující lesby, gaye, bisexuály (sexuální náklonost k oběma pohlavím) a transgender osoby (je obecné označení pro člověka, u kterého se projevuje nesoulad jeho tělesné schránky a mysli ve vztahu identifikace s určitým pohlavím).

Coming out –tak se nazývá proces, kterým si procházejí příslušníci menšinové sexuální orientace. Anglické slovo come out se dá přeložit jako přihlásit se, ukázat se, vyjít najevo. Jde o to přiznat si svou homosexuální orientaci a vystoupit s ní na veřejnost.⁵²

Postřehy a zaujetí z rozhovoru z pořadu „V centru:“

Premiéra – 26. 9. 2018

Zásadní bylo, že Vaníčkoví poznali kamarády Tomáše a Honzu. Poznali je před tím, než se jim narodil syn v USA. Narodil se jim úplně stejným způsobem jako později Dvěma tátům dvojčata. Takže právě od již zmíněných kamarádů brali všechny rady, typy a nejrůznější informace. Například o tom, že můžou založit rodinu. Právě po setkání s kamarády to pro Vaníčkovy začalo mít reálné kontury toho, že je vůbec něco takového možné. Michal Vaníček byl iniciátorem stát se rodičem. David Vaníček s tím souhlasil.

Od jejich osobního rozhodnutí stát se rodiči až pochvíli, kdy si holky poprvé drželi v náručí, uplynuly 3 roky. Během té doby nastaly chvíle, kdy si říkali, že to nedotáhnou dokonce, například kvůli financím. A to z toho důvodu, že se jim nepovedlo umělé oplodnění na první pokus, Vaníčkoví věděli, že když se jim umělé oplodnění nepovede ani na druhý pokus, tak že třetí pokus už by si finančně dovolit nemohli. Tento zmiňovaný moment byl pro ně nejtemnější z celého procesu. Jinak prožívali plno radostných okamžiků. Poznávali nové lidi, novou kulturu a poprvé se podívali do USA. Oba se shodli na tom, že nejvíce může celý proces zdržet hledání náhradní matky (žena, která dítě odnese). Protože agentury náhradní matku hledají poctivě a eticky. Zejména kvůli tomu, aby si ti lidé navzájem sedli. A z toho hlediska je to složité.

⁵¹ SEZNAM.CZ. *Ptejte se spolu se shopaholic Nicol dvou tátů, kteří spolu vychovávají dcery*. 2018. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ptejte-se-spolu-se-shopaholic-nicol-dvou-tatu-kteri-spolu-vychovavaji-dcery-56696>

⁵² SLOVNÍK CIZÍCH SLOV. 2019. [cit. 2019-03-10]. Dostupný z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php>

Výběr náhradní matky je velmi složitý proces. Agentura, která hledá náhradní matku, nemá s klinikou umělého oplodnění nic společného. Agentura zkoumá nejrůznější věci a na náhradní matku klade spousty požadavků. Mezi požadavky patří, že už musí mít manžela i vlastní děti, musí být zdravá, nesmí brát antidepresiva. Nesmí nikde dlužit peníze, v minulosti nesměla mít půjčku, skenují ji i bankovní účet. V minulosti dokonce nemohla mít ani pokutu za rychlou jízdu. Samozřejmě musí projít psychologickými testem stejně tak jako Michal a David Vaníčkovi. Agentura jim garantovala, že to náhradní matka nedělá pro peníze, ale protože chce někomu pomoci. Všichni při tomto procesu budou v bezpečí. Tím je například míněno, že se jim náhradní matka za pár let neozve s požadavkem, že chce peníze za to, že jim odosila dvojčata.

Proces hledání náhradní matky začíná emailovou komunikací. Pak přijde setkání tváří v tvář, při kterém se v tomto případě setkají Michal a David Vaníčkovi, náhradní matka a manžel náhradní matky. V průběhu setkání je přítomná i psycholožka, která setkání pozoruje. V jeho závěru se zeptá, zda to někomu ze zúčastněných bylo nepříjemné. Pokud se někdo takový ze zúčastněných najde, tak proces hledání náhradní matky začíná znovu.

K procesu je potřeba ještě biologická matka (dárkyně vajíčka). Biologickou matku jim zajišťovala klinika oplodnění. Doktor se Vaníčkových zeptal na požadavky, které mají na biologickou matku. Lékaři na klinice umělého oplodnění sdělili, že chtějí:

- a) bělošku – protože oni jsou také bílí
- b) zdravou biologickou matku – z důvodu zvládnutí procesu
- c) matku s nějakým talentem – hrála na lesní roh

To bylo vše. Pan doktor poté, co slyšel jejich požadavky, tak sáhl po složce se slovy, že tato žena je ideální kandidátkou pro biologický materiál pro jejich dcery.

Výhodou bylo, že Vaníčkoví věděli, že jejich dárkyně vajíčka – tedy biologická matka – v minulosti už jedno vajíčko úspěšně darovala, takže věděli, že je toho procesu schopná.

Dárkyně vajíčka je anonymní. Mají pouze její malou fotku. A vědí, že má dvě vlastní děti. Až jejich dcery jednou vyrostou, tak ji nebudou moci vyhledávat, protože tohle dárcovství je anonymní. Jediné, co chtěla dárkyně vajíčka vědět, bylo, zda darování jejího vajíčka vyústilo v úspěšný porod. Takže skrze kliniku umělého oplodnění dávali dárkyni vědět, že darování vajíčka vedlo k úspěšnému porodu.

Jak vyplývá z výše uvedeného textu, tak k tomu, aby se homosexuální pár David a Michal Vaníčkovi mohli stát rodiči a mít dítě, potřebovali dvě ženy. První ženu = biologickou matku, která jim bude darovat vajíčko na oplodnění, a druhou ženu = náhradní matku, která jim jejich dítě odosílá.

Psycholožka zkoumala i Davida a Michala Vaničkovi (dva tátové), jestli to s rodičovstvím myslí vážně. Jejich historii, vztahy s jejich rodiči a také to, jestli nemají sklony k alkoholu či sebevraždě. Museli řešit i to, komu by svoje budoucí dítě svěřili do péče v případě toho, když by se jim něco stalo. Právě u psycholožky jedinkrát měli překladatelku z anglického do českého jazyka. Jinak si vždycky všechno zvládli přeložit.

Když všechno dopadlo dobře a Vaničkovi prošli u psycholožky, našli dárkyni vajíčka, umělé oplodnění se zdařilo a našli i náhradní matku, se kterou se osobně setkali, tak ta jim při osobním setkání sdělila, že by byla moc ráda, když by oba byli přítomni u porodu. Dva tátové souhlasili. A u porodu, který proběhl také v USA, byli přítomni. Narodila se jim dvojčata, holčičky Adéla a Marie. Z USA odletěli do ČR, když holčičkám byly tři týdny. Po návratu do ČR si s náhradní matkou skypovali. Od té doby udržují denní kontakt. Posílají jí fotografie, co dvojčata denně dělají. Stali se z nich dobří přátelé. Tento tříletý proces je stál cca 100 000 dolarů tedy cca 2 284 800 Kč. A také se jim jeví v současné době jako nejetičtější, nejlegálnější a nejbezpečnější cesta pro budoucnost jejich dětí tak, aby měli zákonné zázemí a bylo to bezpečné. Jinou možnost než v USA neměli.

V rodném listě mají holčičky napsanou náhradní matku a biologického otce. Jak už bylo zmíněno, tak každý je biologický otec jedné z nich. Výhledově se dva tátové přihlásí k americkému soudu, aby mohli náhradní matku vyškrtnout a zapsat si tam oba dva táty. V době, kdy to dva tátové řešili, tak nebylo ještě k dispozici žádné rozhodnutí ústavního ani nejvyššího soudu, že by mohli být dva tátové v rodném listě. Když by prošel návrh na stejnopohlavní manželství, tak by jim v tomto procesu pomohl, protože ten tuhle otázku řeší. A David s Michalem by si mohli navzájem osvojit svoje dcery. Tím by se ta celistvost rodiny z právního hlediska uzavřela. V současné době to funguje tak, že kdyby se tátům něco stalo, tak prvním zákonným zástupcem dcery Davida by byla jeho máma a prvním zákonným zástupcem Michalovy dcery by byla Michalova máma. A jelikož mají dobré rodinné vztahy, tak holky by se nerozdělily. Obě holčičky mají české i americké občanství.

Dva tátové sdělili, že do očí jim nikdo nikdy nic špatného neřekl, ale že lidé po nich koukají. Pro holčičky je normální, že mají dva táty. Michal a David Vaničkovi = dva tátové dostali příručku, která úměrně věku dítěte vysvětluje, proč mají dva tatínky místo maminky a tatínka.

Na otázku, jaký je rozdíl v přijetí homosexuality v České republice a ve Spojených státech amerických odpověděli, že v USA je přijetí tak nějak automatické. Lidé jsou otevřenější a nebojí se o homosexualitě mluvit. Zatímco v ČR lidé do očí neřeknou, co si o

homosexualitě myslí. Takže hlavní rozdíl dva tátové viděli v otevřenosti ve vztahu k homosexualitě.

Také neměli a nemají dva tátové zapotřebí odcházet do nějaké jiné země, která má přívětivější zákonnou úpravu než Česká republika. A to z toho důvodu, protože jsou to Češi. Mají tady rodiny a kamarády. A vlastně zákonná úprava v ČR není žádná. Není to tak, že by to bylo legální či nelegální. Není na to paragraf. Prostě to tu neexistuje. Je to o domluvě mezi lidmi.

A v praxi samozřejmě narazili na situace a věci, které nejsou domyšlené, jako například, že na pánských záchodech nejsou přebalovací pultry, nočníky či papírové ručníky.

Na instagramu a youtube, kde popisují svůj životní příběh, tak chtěli poukázat na to, že dva tátové mají stejné starosti jako normální rodina.

Sdělili, že v českých kostelích je petice, kde věřící nutí podepsat, aby se neschválil zákon o stejnopohlavním manželství. Ve svých videích hodně hovoří o Duhové rodině. Duhová rodina je rodina, kde vykonávají funkci rodiny dvě ženy nebo dva muži.⁵³

2.15 Je celkem šest variant, jak v České republice vznikají duhové nebo–li stejnopohlavní rodiny:

- 1) Vyoutování rodiče – to je v České republice častý případ. Duhová rodina vznikne z tradiční rodiny (žena s mužem se vzali, mají spolu dítě či děti) a s odstupem času zjistí buď on nebo ona, že je přitahuje stejné pohlaví, nebo si po několika letech uvědomili, že žili podle šablony – máma, táta, dítě a to bez ohledu na skutečnou identitu. Když si po krachu tradiční rodiny najde otec nebo matka partnera stejného pohlaví, tak vznikne nová duhová rodina. V České republice se takovým rodinám říká sešívání.
- 2) Sdílené rodičovství – jsou 2 muži a 2 ženy, kteří se domluvili, že založí dohromady takové rodinné uspořádání, ve kterém dítě či děti budou vychovávat střídavě. Poté se vždy jeden z toho páru stane biologickým rodičem dítěte. Dítě pak má 2 mámy nebo 2 táty a střídají se v péči. Někdy takové rodiny bydlí i ve stejném domě. Někdy se střídají ve výchově dítěte po týdnech. Někdy zase matky vykonávají hlavní péči a otcové s dětmi jezdí na výlety a dodávají zábavu. Záleží na tom jak to komu vyhovuje, a hlavně dobře funguje v nejlepším zájmu jejich dítěte.

⁵³ SEZNAM.CZ. *Ptejte se spolu se shopaholic Nicol dvou tátů, kteří spolu vychovávají dcery*. 2018. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ptejte-se-spolu-se-shopaholic-nicol-dvou-tatu-kteri-spolu-vychovavaji-dcery-56696>

- 3) Dvě mámy a dárce spermatu – lesbické páry takhle v mnoha případech zakládají rodinu. Jedna z nich přijde na kliniku asistovaní reprodukce třeba s kamarádem a sdělí, že chce založit rodinu, ale kamarád se biologickým otcem nutně stát nemusí. Kliniky přítomnost muže vyžadují. Administrativně a fakticky jde o léčbu neplodnosti, takže tento muž je buď neplodný anebo nositelem nějaké genetické vady a pro budoucí dítě je tak lepší, aby sperma pocházelo od prověřeného, anonymního dárce ze spermabanky. Před porodem či po porodu dítěte, pak žena může prohlásit, že otec je neznámý. Takže prostředník – kamarád se nemusí bát, že bude platit alimony na dítě. Nutit ženy nikdo nemůže, aby prozradily jméno otce. I když často jsou vystaveny tlaku, aby jméno otce prozradily v zájmu dítěte. Ženám, které tímto způsobem chtějí porodit dítě, by hodně pomohlo, kdyby mohly přijít na kliniku jako single (nezadané) ženy tedy bez nutnosti uvést nebo přivést s sebou na kliniku partnera. Sama klinika často vidí a respektuje, že jde o „divadlo.“
- 4) Náhradní mateřství – výše zmiňovaný případ dvou tátů.
- 5) Osvojení – to je oficiální název. V České republice to často nazývají lidé adopce. I muž gay nebo žena lesba mohou žádat úřady o osvojení dítěte, které musí být takzvaně právně volné, tedy pokud soud zbavil biologických práv otce i matku. Takové dítě je buď v Dětském centru nebo v dětském domově. Úředníci příslušného krajského úřadu pak pomáhají při výběru vhodných rodičů. O tom, jak to bude reálně, rozhoduje až soud. Novým rodičem dítěte, které převezme všechna práva a povinnosti se může podle zákona stát i gay nebo lesba. Je tady jedna komplikace, která dělá velký rozdíl mezi heterosexuálním a homosexuálním párem, který tímto procesem prochází. Pokud požádá o osvojení heterosexuální pár, tak se rodiči stávají oba dva, tedy žena i muž. Když žádají o osvojení 2 maminky nebo 2 tatínci, tak to formálně nejde a osvojitelem dítěte se může stát pouze jeden z takového páru.
- 6) Pěstounská péče – výše zmíněno⁵⁴

⁵⁴ DVA TÁTOVÉ. *Když mají gayové a lesby děti: 6 variant, jak vznikají duhové rodiny v Česku*. 2018. [cit. 2019-04-01]. Dostupný z: <https://www.youtube.com/watch?v=cZfKRdyiTjM>

3 PRŮZKUMNÁ ČÁST

Průzkumná část bakalářské práce obsahuje stanovené cíle a průzkumné otázky. Poté popisuje metodiku průzkumu. Na závěr jsou v této části prezentovány zjištěné výsledky a jejich popis společně s diskuzí.

4 CÍL PRŮZKUMU A PRŮZKUMNÉ OTÁZKY

Hlavní cíl práce:

Zjistit postoje pracovníků orgánu sociálně – právní ochrany dětí na pěstounskou péči v rodinách homosexuálních párů.

Průzkumné otázky:

V této bakalářské práci jsou stanoveny 2 průzkumné otázky, které budou zkoumány. Ze stanovených cílů bakalářské práce vycházejí průzkumné otázky.

- Jaké jsou postoje pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí vůči pěstounské péči v rodinách homosexuálních párů?
- Jaký je v současnosti zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči?

5 METODIKA PRŮZKUMU

Pro průzkum jsem použila metodu kvantitativního výzkumu. Kvantitativní metoda je takový sběr dat, který je zaměřen na větší množství respondentů. Respondenti nejčastěji odpovídají na otázky formou dotazníků, které jsou následně zpracovány a statisticky vyhodnoceny.⁵⁵ Dotazník je definován jako výzkumný nástroj, který se skládá ze sady otázek, jejichž cílem je shromažďovat informace od respondenta. Dotazník je soubor otázek, které se obvykle používají pro výzkumné účely a které mohou být jak kvalitativní, tak kvantitativní povahy.⁵⁶

5.1 Průzkumný nástroj

Průzkumným nástrojem byl anonymní nestandardizovaný dotazník, který jsem po výběru metody průzkumu vytvořila na základě získání základních informací o průzkumném souboru tedy pracovníků v orgánu sociálně – právní ochrany dětí, uvedené literatury a vlastního uvažování o dané problematice. Celkem bylo rozdáno 22 dotazníků, návratnost byla 100 %. Dotazník celkem obsahoval 19 otázek. Všechny otázky byly uzavřené. K první

⁵⁵ SURVIO. *Kvantitativní výzkum – úvod*. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: <https://www.surveio.com/cs/blog/serialy/kvantitativni-vyzkum-1-uvod>

⁵⁶ QUESTION PRO. *What is a questionnaire*. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: <https://www.questionpro.com/blog/what-is-a-questionnaire>

průzkumné otázce – Jaké jsou postoje pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí vůči pěstounské péči v rodinách homosexuálních párů? Bylo vymyšleno 10 tvrzení, do dotazníku, které mají charakter pěti stupnicové škály – ano, spíše ano, nevím, spíše ne, ne. K druhé výzkumné otázce – Jaký je v současnosti zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči? Byly vymyšleny 4 otázky do dotazníku, na které respondenti vybírali z odpovědí a z části opět pětistupňovou škálu – ano, spíše ano, nevím, spíše ne, ne. Na závěr dotazník obsahuje 5 otázek na průzkumný soubor tedy na pracovnice z orgánu OSPOD.

5. 2 Soubor respondentů

Průzkumný soubor tvořili pracovníci OSPOD (sociálně – právní ochrany dětí). Jednalo se o Magistrát hlavního města Prahy, Magistrát města Hradce Králové a Krajský úřad v Pardubicích. Respondenty byly pracovnice z orgánu sociálně právní ochrany dětí. Průzkum byl proveden se souhlasem zařízení a byla dodržena anonymita respondentů. Celkem bylo 22 respondentů z toho všechno ženy. Dotazníkovou otázkou číslo 16 byl zjišťován věk respondentů. Dotazované respondentky se nacházely ve věkovém rozmezí 18–51 let a více. Osmnáct až 30 let dosáhly 4 pracovnice OSPOD, 31 až 40 let dosáhlo 7 pracovnic OSPOD, 41 až 50 let dosáhlo 8 pracovnic OSPOD a 51 let a více dosáhly 3 pracovnice OSPOD.

5.3 Sběr dat

Průzkum proběhl nejprve na Magistrátu hlavního města Prahy na oddělení pracoviště orgánu sociálně právní ochrany dětí. Průzkum proběhl dne 8. 1. 2019. Dotazník zde vyplnily 4 pracovnice. Před samotným průběhem průzkumu jsem respondentkám poskytla potřebné informace k tomuto průzkumu a probrala jsem s nimi strukturu dotazníku. Poté mně to pracovnice vyplnily.

Poté průzkum proběhl na Magistrátu města Hradce Králové na oddělení pracoviště orgánu sociálně – právní ochrany dětí. Průzkum proběhl dne 9. 1. 2019. Dotazník zde vyplnily 3 pracovnice. Před samotným průběhem průzkumu jsem respondentkám poskytla potřebné informace k tomuto průzkumu a probrala jsem s nimi strukturu dotazníku. Poté mně dotazník pracovnice vyplnily.

Na závěr průzkum proběhl po domluvě s vedoucí pracovníci z orgánu sociálně – právní ochrany dětí na Krajském úřadě v Pardubicích, která se stala garantem tohoto průzkumu v Pardubickém kraji a rozeslala elektronický dotazník pro tuto bakalářskou práci 15 městským úřadům Pardubického kraje – konkrétně pracovnícím z oddělení sociálně právní

ochrany dětí, které mají na starost náhradní rodinnou péči. Průzkum proběhl v období od 22. 1. – 15. 2. 2019. Dotazník vyplnilo 15 respondentek.

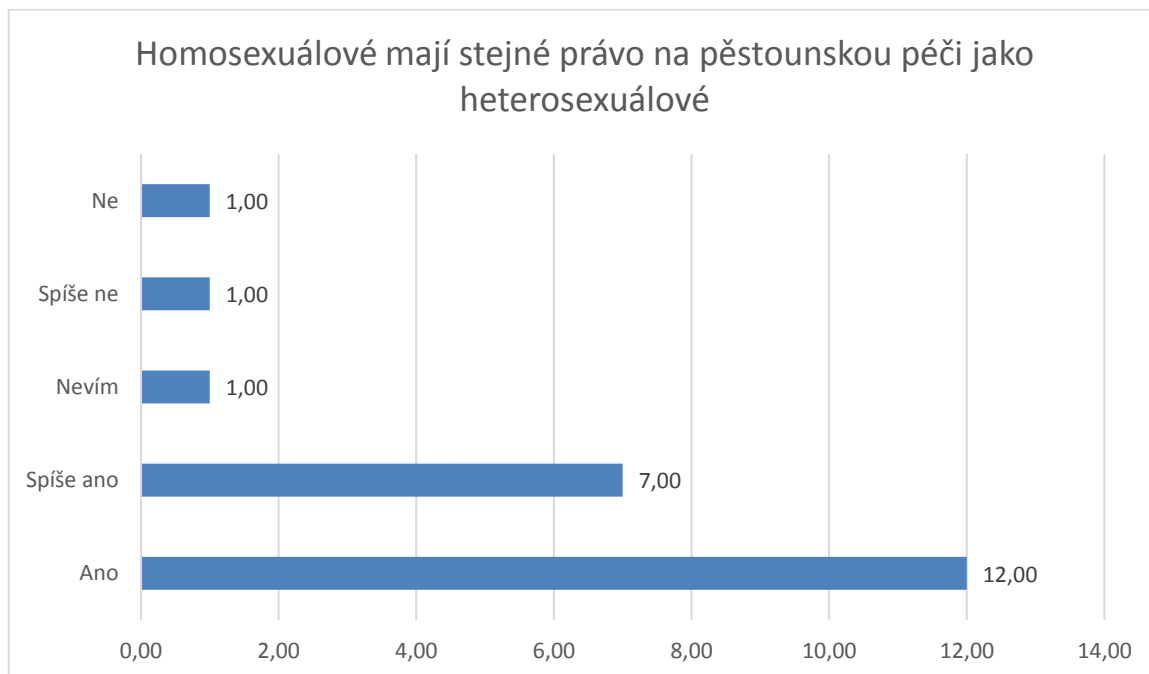
Celkem proběhl průzkum ve 3 zařízeních a bylo rozdáno a později vyhodnoceno 22 dotazníků.

5.4 Vyhodnocení dat

Výsledky kvantitativního průzkumu jsem znázornila pomocí grafů a popisné statistiky. Při vyhodnocování výsledků jsem použila program Microsoft Office Excel. K vyhodnocení výsledků jsem použila pruhové grafy z důvodu znázornění přesného počtu respondentů. Ve všech grafech se vychází z celkového počtu 22 respondentů a jejich zvolených odpovědí. U výrazněji se lišících odpovědí jsou v komentáři pod grafem porovnány odpovědi jednotlivých respondentů z daných krajů.

6 ANALÝZA VÝSLEDKŮ

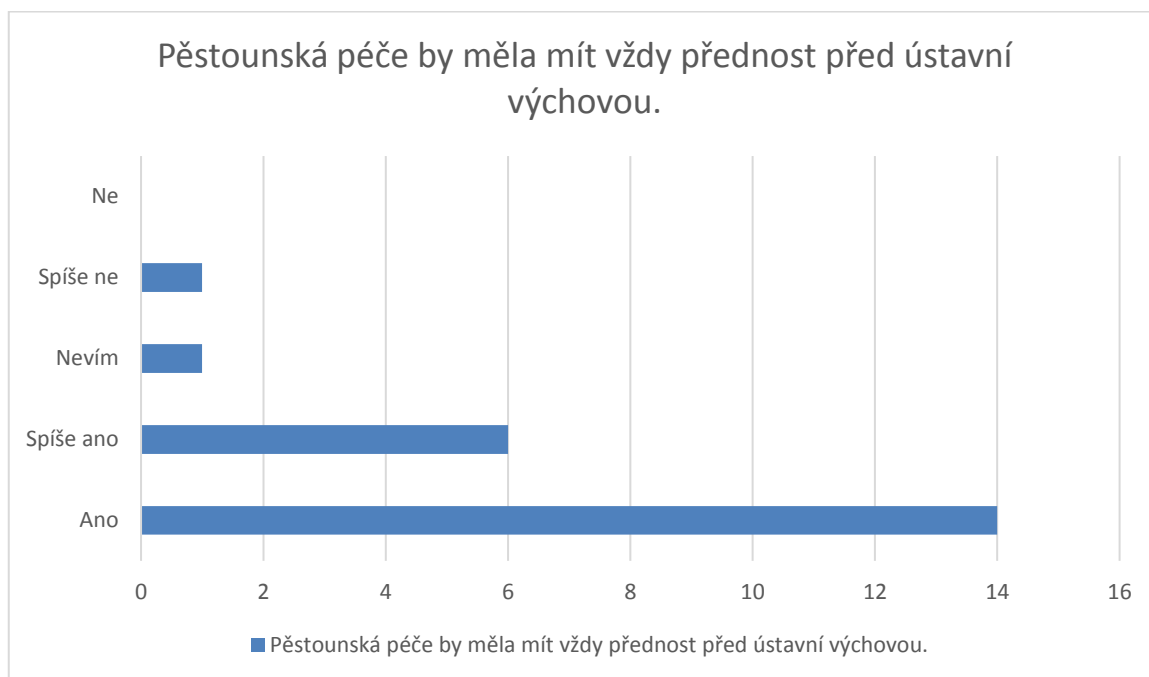
Otázka č.1 Homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako heterosexuálové.

Obrázek 1 Homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako heterosexuálové.

Na tomto grafu (obrázek 1) je zřejmé, jak pracovníce OSPOD vidí rozdíl pěstounské péče mezi homosexuály a heterosexuály. Z výsledků plyne, že více než polovina (12) respondentů je toho názoru, že homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako heterosexuálové. Sedm pracovníků zvolilo možnost spíše ano. Jedna dotazovaná odpověděla, že neví. Jedna odpověděla, že spíše ne a 1, že ne.

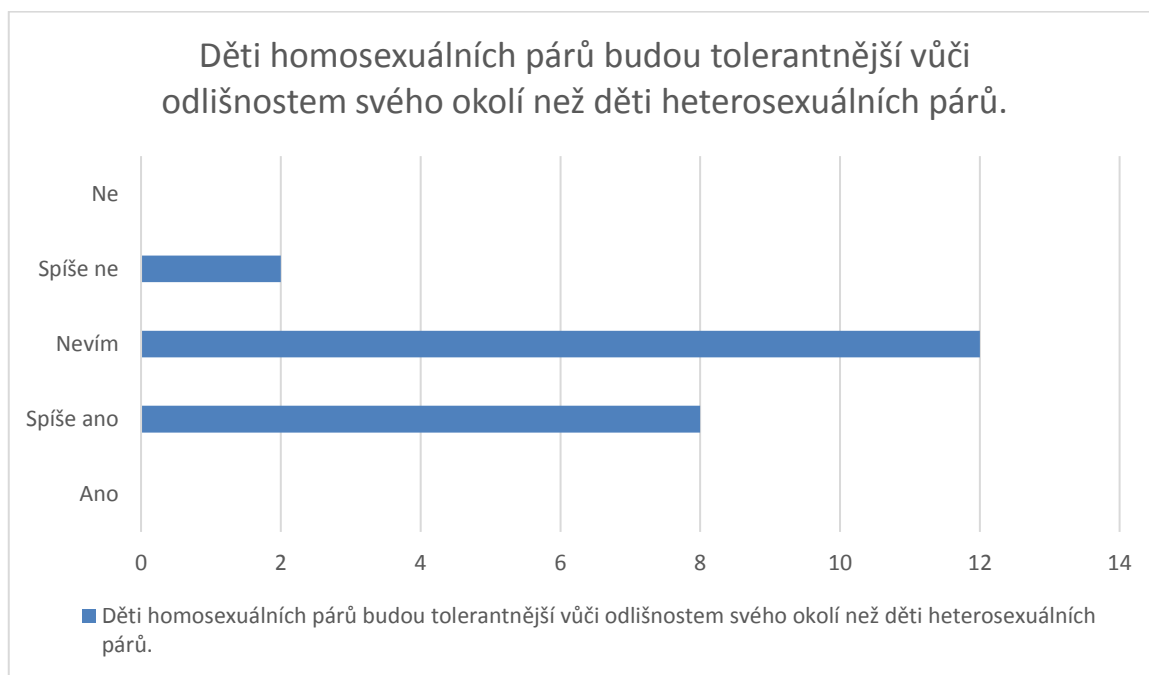
Otázka č.2 Pěstounská péče by měla mít vždy přednost před ústavní výchovou.

Obrázek 2 Pěstounská péče by měla mít vždy přednost před ústavní výchovou.

Z tohoto grafu (obrázek 2) je patrné, že pěstounská péče by měla mít téměř vždy, podle pracovníků OSPOD, přednost před ústavní výchovou, protože nejčastěji uvedenou odpovědí pracovníků bylo, že by pěstounská péče měla mít vždy přednost před ústavní výchovou. Tuto odpověď uvedlo 14 pracovníků. Dalších 6 dotazovaných vybralo odpověď spíše ano. Jedna pracovníce označila odpověď nevím. A 1 pracovníce si zvolila variantu spíše ne. Z grafu tedy vyplývá, že žádná z dotazovaných pracovníků není vyloženě toho názoru, že by ústavní výchova měla mít vždy přednost před pěstounskou péčí. Domnívám se, že každé dítě by mělo vyrůstat v rodině, a když děti z různých důvodů nemohou vyrůstat ve své biologické rodině, tak v tom případě potřebují náhradní rodinu.

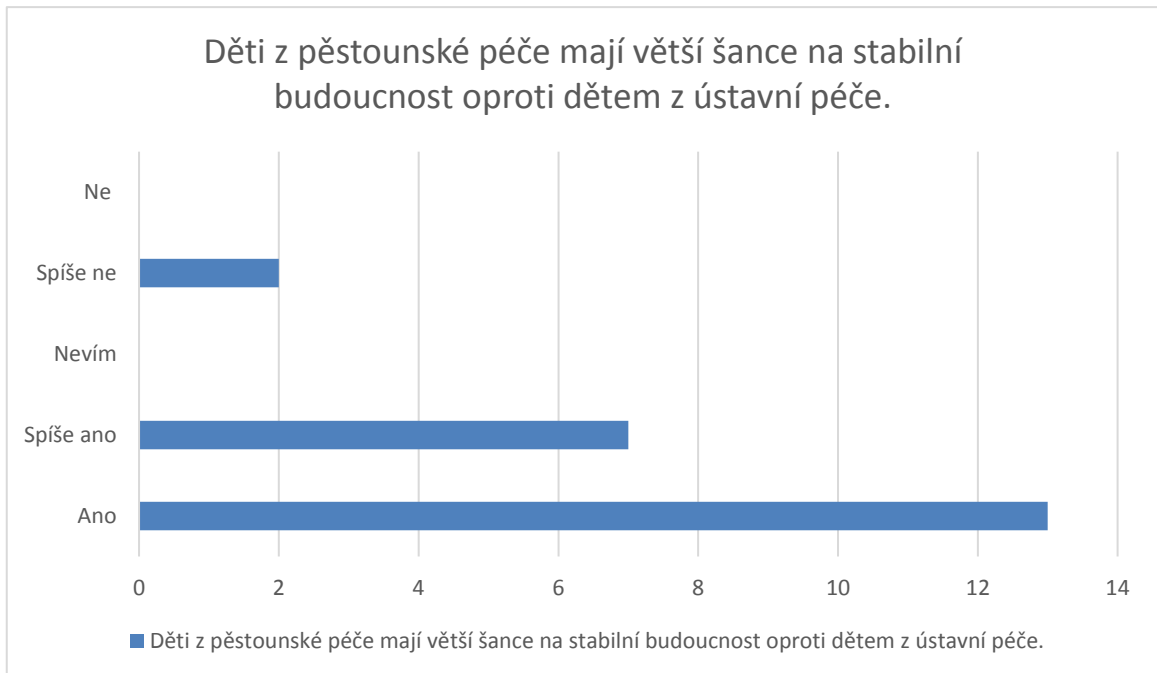
Otázka č. 3. Děti homosexuálních párů budou tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních párů.

Obrázek 3 Děti homosexuálních párů budou tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních párů.

Pomocí třetí dotaznické otázky, jejíž výsledky znázorňuje tento graf (obrázek 3), bylo zjišťováno, zda podle pracovníků OSPOD jsou děti homosexuálních párů tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních párů. Dvanáct pracovníků si vybralo odpověď nevím. Dalších 8 pracovníků se přiklonilo k odpovědi spíše ano. A na danou otázku 2 respondentky zvolily odpověď, že spíše ne. Z grafu je očividné, že žádná z pracovníků si není výhradně jistá svojí odpovědí. Domnívám se, že na jednoznačné odpovědi pracovníků by bylo potřebné mít více praxe, reálných případů a příběhů, které by se týkaly této problematiky.

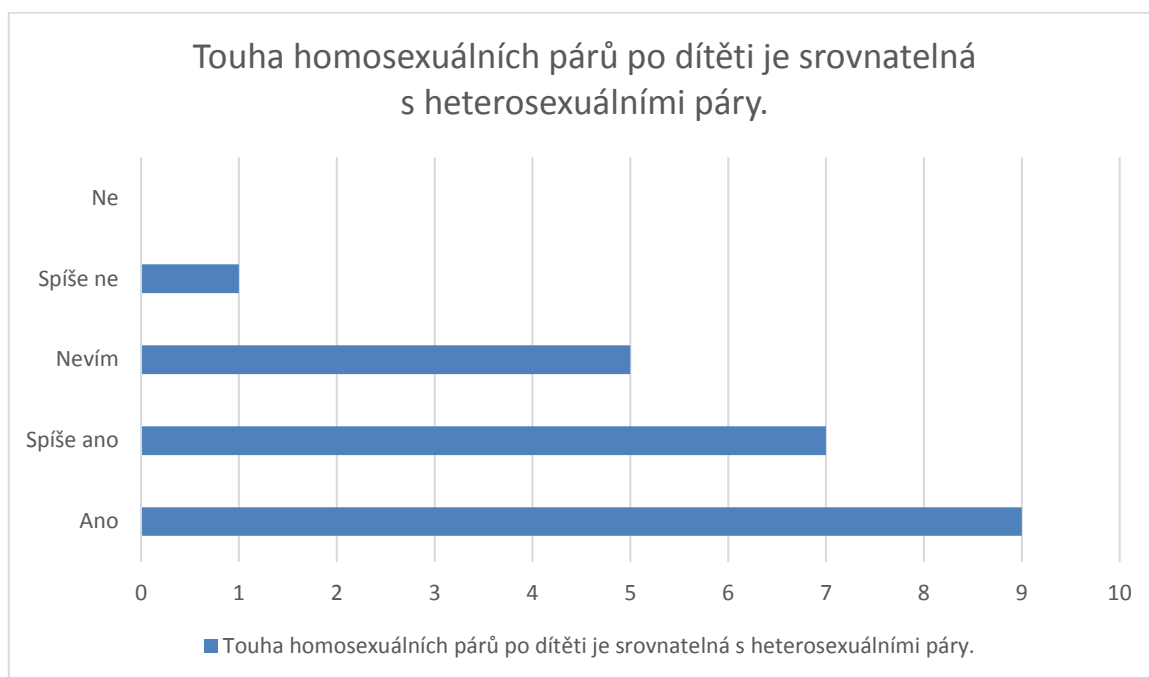
Otázka č.4 Děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.

Obrázek 4 Děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.

Tento graf (obrázek 4) ukazuje, že většina pracovníků OSPOD zastává názor, že děti z pěstounské péče spíše mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče. Více než polovina pracovníků (13) tento výše zmíněný názor zastává. Sedm pracovníků zvolilo odpověď spíše ano. A dvě respondentky si myslí, že děti z pěstounské péče spíše nemají šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.

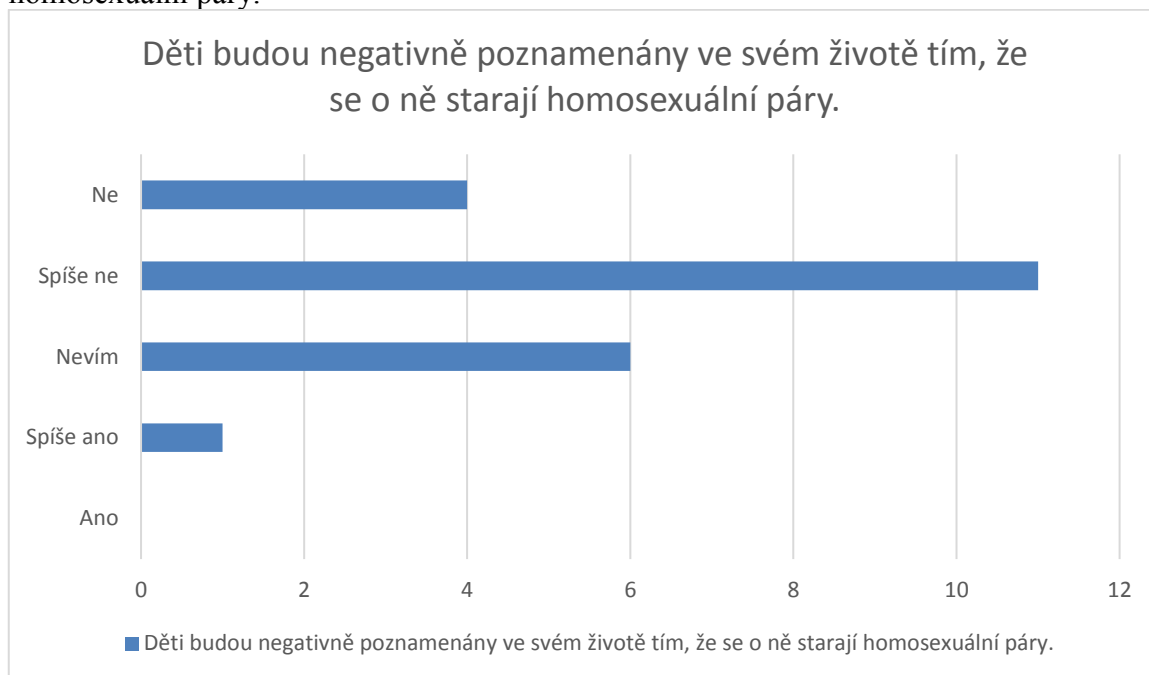
Otázka č. 5 Touha homosexuálních párů po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry.

Obrázek 5 Touha homosexuálních párů po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry.

Tento graf (obrázek 5) vyjadřuje, že pracovníci OSPOD vidí odlišnými způsoby touhu homosexuálních párů po dítěti. Odpověď, že touha homosexuálních párů po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry, zvolilo 9 pracovníků OSPOD. Včetně všech pracovníků pražského OSPOD, které zprostředkovaly nejvíce žádostí ze všech dotazovaných krajů. Variantu spíše ano zvolilo 7 pracovníků a z toho dvě pracovníce z Královéhradeckého kraje (zbytek z Pardubického kraje). Jedna pracovníce z královéhradeckého kraje uvedla alternativu spíše ne. Z toho je jasné, že pracovníce OSPOD z Královéhradeckého kraje nemají vyloženě vyhraněnou odpověď, protože během své kariéry pracovníce nevyřizovaly žádost o zprostředkování pěstounské péče od homosexuálů. S homosexuálním párem ještě nepracovaly. A 5 pracovníků nevědělo, jakou mají zvolit odpověď. Z toho byly všechny pracovníce z pardubického OSPOD, kde pracovníce zprostředkovaly jednu žádost pěstounské péče od homosexuálů.

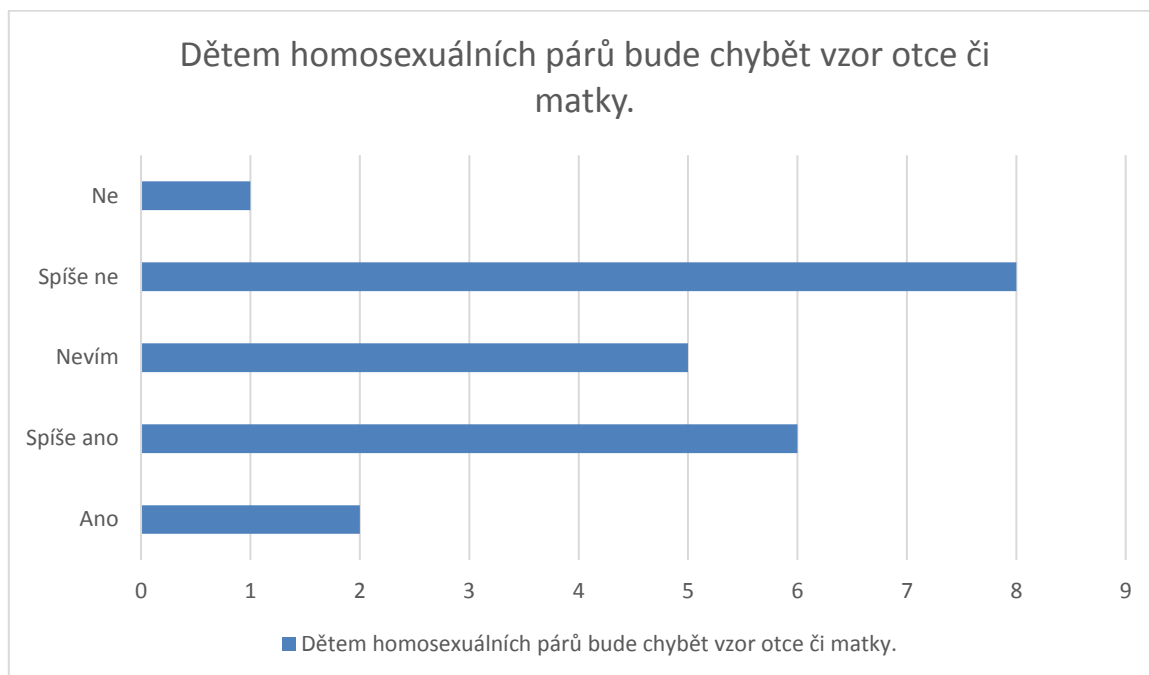
Otázka č.6 Děti budou negativně poznamenány ve svém životě tím, že se o ně starají homosexuální páry.

Obrázek 6 Děti budou negativně poznamenány ve svém životě tím, že se o ně starají homosexuální páry.

Šestou dotazníkovou otázkou (obrázek 6) bylo zjišťováno, jestli dle názoru pracovnic OSPOD budou děti negativně poznamenány ve svém životě tím, že se o ně starají homosexuální páry. Nejčastěji zvolená odpověď, přesně polovinou respondentek (11), svědčí o jejich domněnání, že děti spíše nebudou ve svém životě negativně poznamenány tím, že se o ně starají homosexuální páry. Další nejvíce vybranou variantou bylo, kdy 6 respondentek nevědělo, k jaké se mají přiklonit variantě, konkrétně jestli děti budou či nebudou nějakým negativním způsobem poznamenány tím, že se o ně starají homosexuální páry. Pouze 4 dotazované ženy zvolily jasnou odpověď ne. A jedna respondentka zaznamenala odpověď spíše ano.

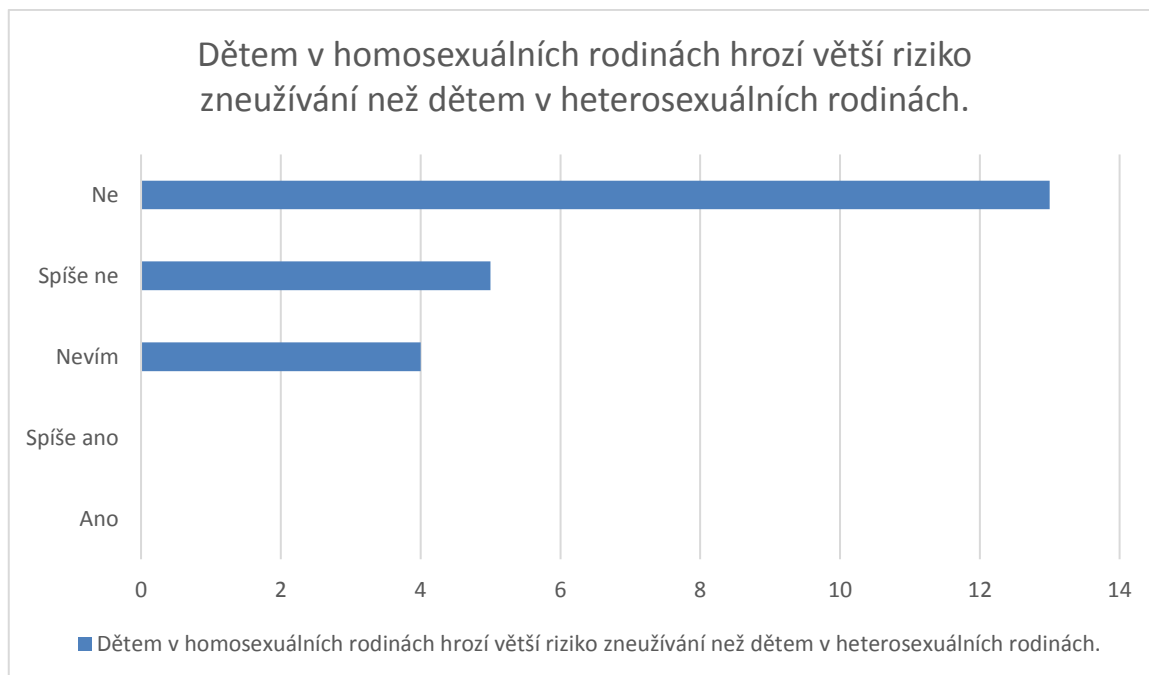
Otázka č. 7 Dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky.

Obrázek 7 Dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky.

Na tomto grafu (obrázek 7) můžeme opět postřehnout, že pracovnice OSPOD vidí odlišnými pohledy, zda dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky. Osm respondentek zaškrtnulo spíše ne. Naproti tomu 6 pracovnic si vybralo možnost spíše ano. Pět respondentek nevědělo, k jaké se mají přiklonit možnosti. Konkrétní odpovědí odpověděla menšina pracovnic. Dvě pracovnice si myslí, že dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky. A 1 pracovnice si myslí, že dětem nebude chybět vzor otce či matky. Tato již výše zmiňovaná otázka patří k nejdiskutovanějším co se týče rodičovství homosexuálních párů.

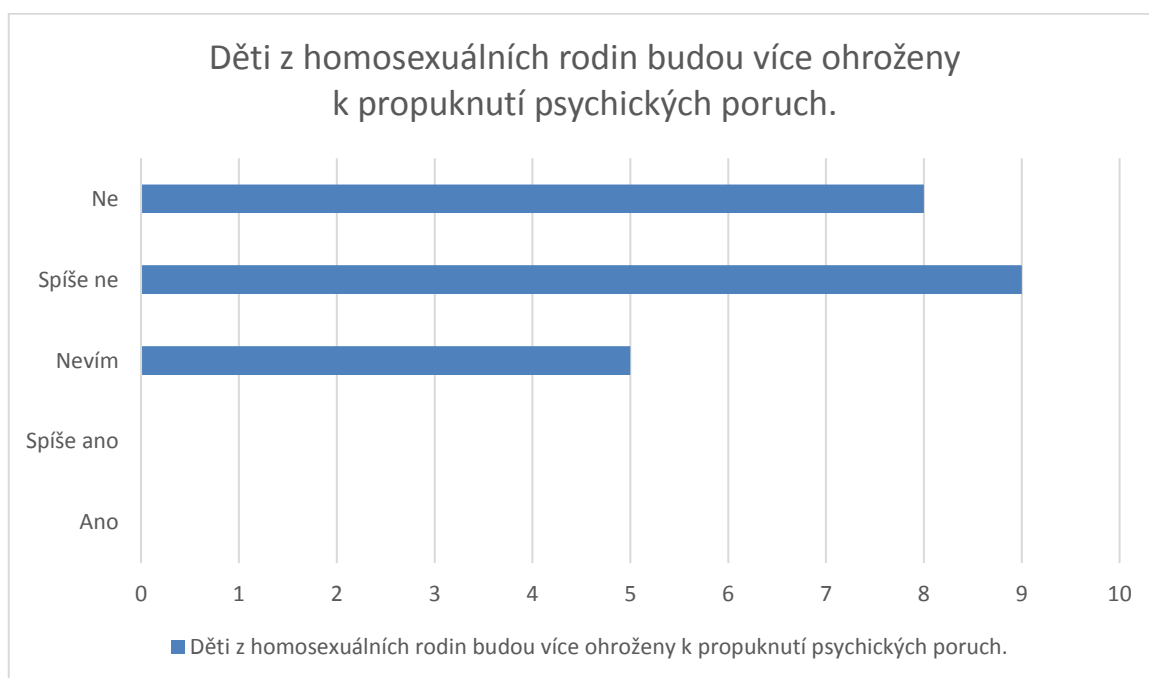
Otázka č. 8 Dětem v homosexuálních rodinách hrozí větší riziko zneužívání než dětem v heterosexuálních rodinách.

Obrázek 8 Dětem v homosexuálních rodinách hrozí větší riziko zneužívání než dětem v heterosexuálních rodinách.

Tento graf (obrázek 8) znázorňuje riziko zneužívání podle pracovnic OSPOD. Třináct respondentek, tedy více než polovina, obhájí názor, že dětem v homosexuálních rodinách nehrozí větší riziko zneužívání než dětem v heterosexuálních rodinách. Pět respondentek zaškrtnulo spíše ne. A 4 pracovnice nevěděly, jakou mají zvolit odpověď. Takže z toho vyplývá, že žádná pracovnic OSPOD si nemyslí, že by dětem hrozilo větší riziko zneužívání než v tradičních rodinách.

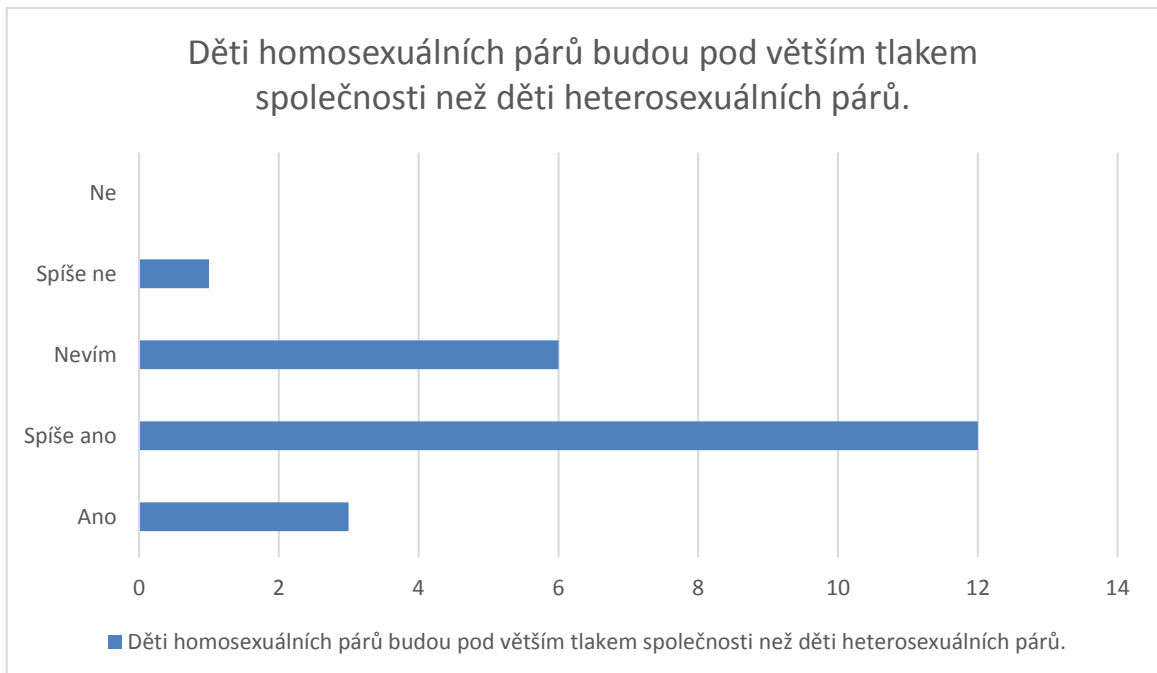
Otázka č. 9 Děti z homosexuálních rodin budou více ohroženy k propuknutí psychických poruch.

Obrázek 9 Děti z homosexuálních rodin budou více ohroženy k propuknutí psychických poruch.

Tento graf (obrázek 9) ukazuje, zda podle pracovníků OSPOD budou děti z homosexuálních rodin více ohroženy k propuknutí psychických poruch. V tomto případě zvolilo spíše ne 9 pracovníků. Ne zvolilo 8 pracovníků. A nevím zvolilo 5 pracovníků. Takže z toho vyplývá, že žádná pracovníce OSPOD si nemyslí, že děti z homosexuálních rodin budou ohroženy více k propuknutí psychických poruch oproti dětem v tradičních rodinách. Domnívám se, že výše zmíněná otázka je jedním z předsudků, který se týká této problematiky.

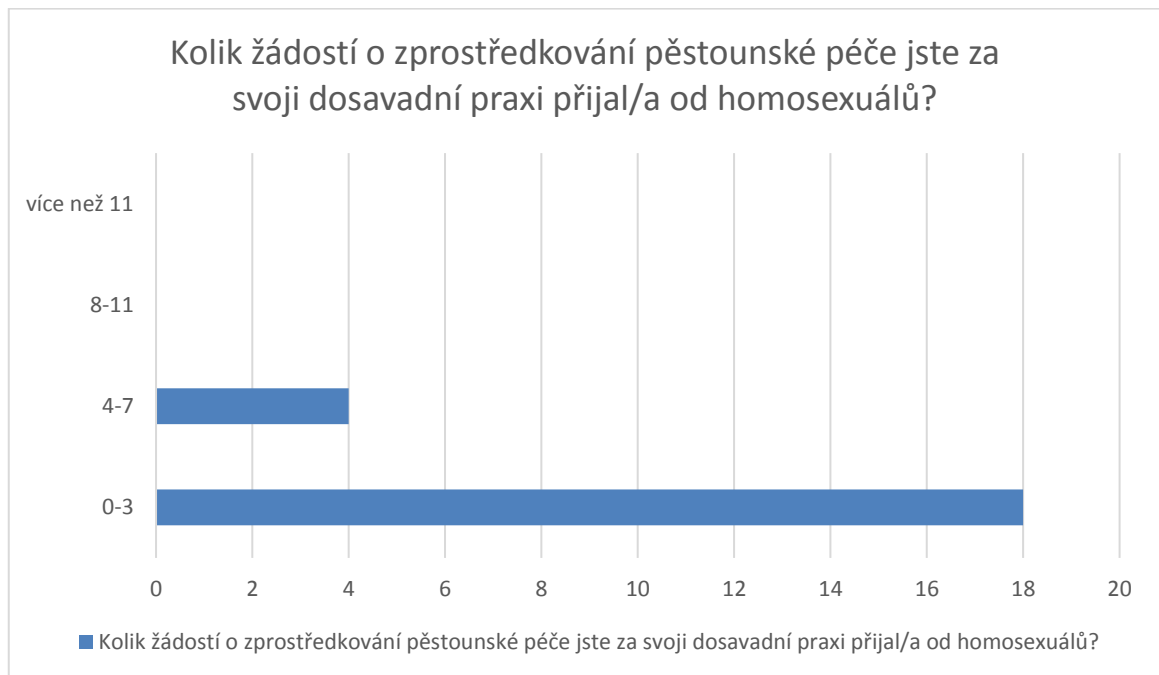
Otázka č.10 Děti homosexuálních párů budou pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů.

Obrázek 10 Děti homosexuálních párů budou pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů.

Na tomto grafu (obrázek 10) můžeme opět zaregistrovat, že pracovníci OSPOD různě vnímají, zda budou děti homosexuálních párů pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů. Více než polovina pracovníků (12) zvolila odpověď spíše ano. Z toho byly všechny pracovníce královéhradeckého OSPOD. Druhá nejčastěji zvolená odpověď byla, že pracovníci OSPOD nevědí (6), nebo nemají představu o tom, jestli děti homosexuálních párů budou pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů. Jedna pracovníce z Prahy zvolila odpověď spíše ne. Konkrétně odpověděly pouze 3 pracovníce pardubického OSPOD. Ty zvolily odpověď ano.

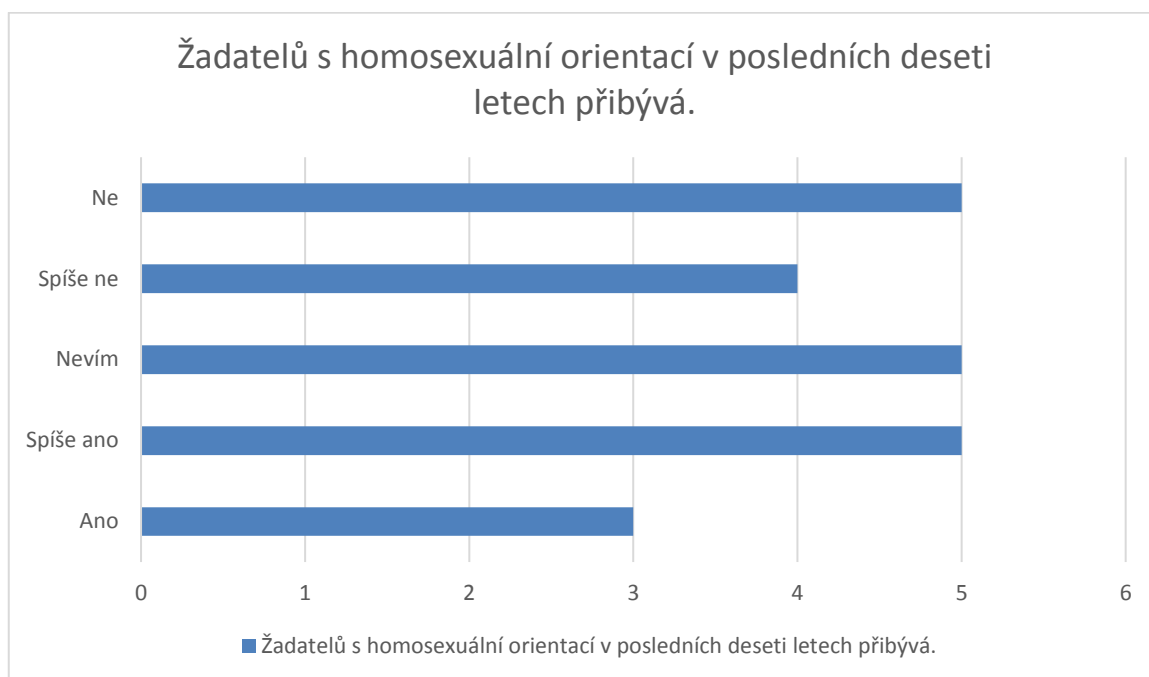
Otázka č. 11 Kolik žádostí o zprostředkování pěstounské péče jste za svoji dosavadní praxi přijal/a od homosexuálů?

Obrázek 11 Kolik žádostí o zprostředkování pěstounské péče jste za svoji dosavadní praxi přijal/a od homosexuálů?

Z tohoto grafu je patrné (obrázek 11), že pouze 4 pracovnice z oddělení sociálně – právní ochrany dětí přijaly za svoji dosavadní kariéru 4–7 žádostí o zprostředkování pěstounské péče. Jednalo se o Magistrát hlavního města Prahy. Je tedy jasné, že v hlavním městě Praze mají s touto problematikou zatím nejvíce zkušeností. A zbylých 18 pracovnic za svoji dosavadní pracovní kariéru přijaly 0–3 žádosti. Z toho 3 pracovnice z Magistrátu města Hradce Králové a 15 pracovnic z městských úřadů Pardubického kraje. Konkrétně pracovnice z Magistrátu města Hradce Králové nepřijaly žádnou žádost o zprostředkování pěstounské péče od homosexuálů. A z 15 pracovnic z městského úřadu Pardubického kraje zprostředkovala žádost pouze 1 pracovnice. A nikdo z dotazovaných respondentek neuvedla číslo s vyšším počtem žádostí, které bylo psané v dotazníku. Z toho vyplývá, že problematika pěstounské péče v rodinách homosexuálních párů k nám do České republiky teprve proniká.

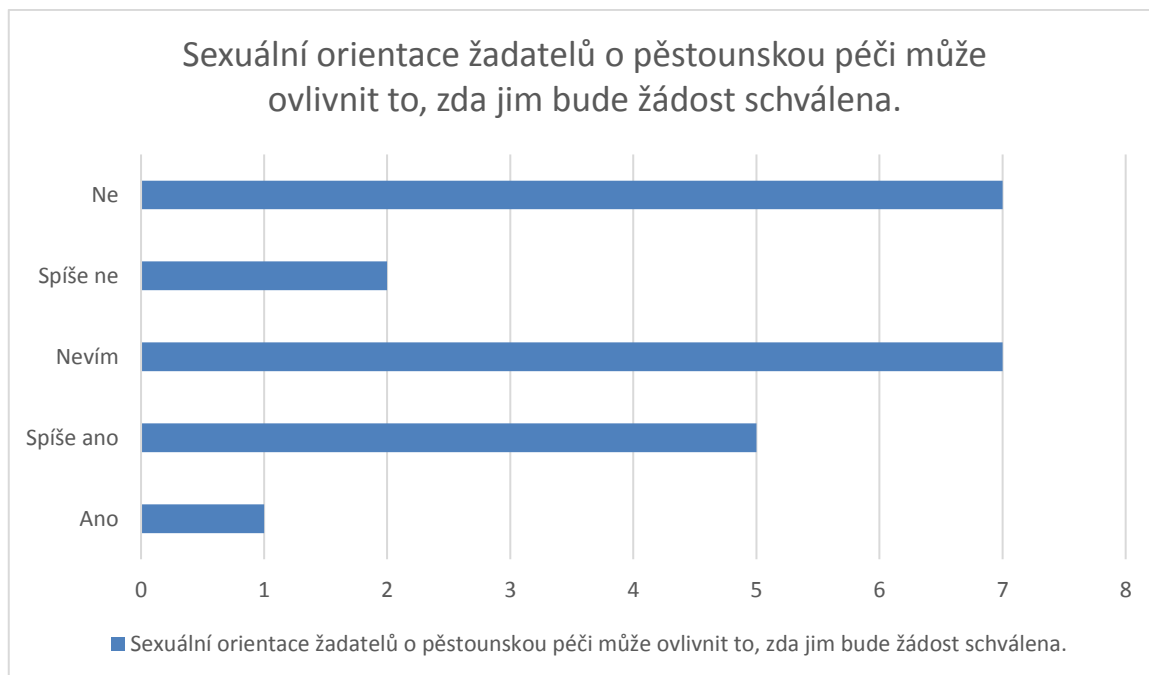
Otázka č. 12 Žadatelů s homosexuální orientací v posledních deseti letech přibývá.

Obrázek 12 Žadatelů s homosexuální orientací v posledních deseti letech přibývá.

Dotazníkovou otázkou číslo 12 (obrázek 12) bylo zjišťováno, zda v posledních deseti letech přibývají žadatelé s homosexuální orientací. Na tuto otázku byly zaznamenány všechny odpovědi z nabídky. Pět pracovníc označilo odpověď spíše ano, (1 pracovnice z Prahy, 1 pracovnice z Královéhradeckého kraje a 3 pracovnice z Pardubického kraje), 5 pracovníc označilo odpověď nevím (všechny odpovědi pracovnice z Pardubického kraje) a 5 pracovníc označilo odpověď ne (1 pracovnice z Královéhradeckého kraje a 4 pracovnice z Pardubického kraje) Odpověď spíše ne si vybraly 4 pracovnice (1 z Královéhradeckého kraje a 3 z Pardubického kraje). Odpověď ano uvedly 3 pracovnice, konkrétně z Prahy, z toho opět vyplývá, že v Praze mají nejvíce zkušeností s touto problematikou.

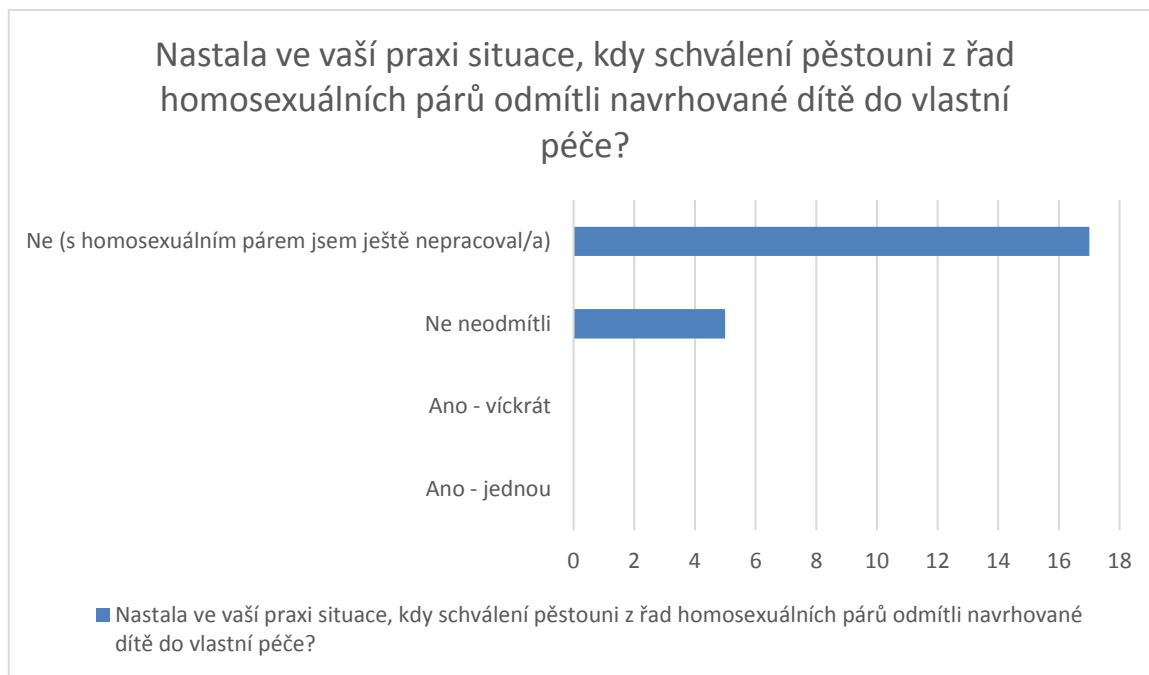
Otázka č. 13 Sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena.

Obrázek 13 Sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena.

Pomocí této otázky číslo 13 (obrázek 13) bylo zjišťováno, jestli sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena. I na tuto otázku byly zaznamenány všechny odpovědi z nabídky. Pro odpověď ne hlasovalo 7 pracovníků. Sexuální orientaci žadatelů o pěstounskou péči nemůže ovlivnit, zda jim bude žádost schválena, tak tuto odpověď zvolily všechny pracovníce z Prahy, které mají s touto problematikou zkušenosti, dále ji zvolila i 1 pracovníce z Pardubického kraje, která má s tímto zkušenost. A k tomu tuto odpověď zvolila pracovníce z Královéhradeckého kraje a z Pardubického kraje, které s touto problematikou nemají zkušenosti. Z toho vyplývá, že všechny pracovníce, které se s touto problematikou setkaly, tak zvolily odpověď, že sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči nemůže ovlivnit, zda jim bude žádost schválena. Odpověď nevím si vybralo 7 pracovníků. Spíše ano zvolilo 5 pracovníků. Spíše ne 2 pracovníce. A jedna pracovníce z Pardubického kraje zaškrtnula, že sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena.

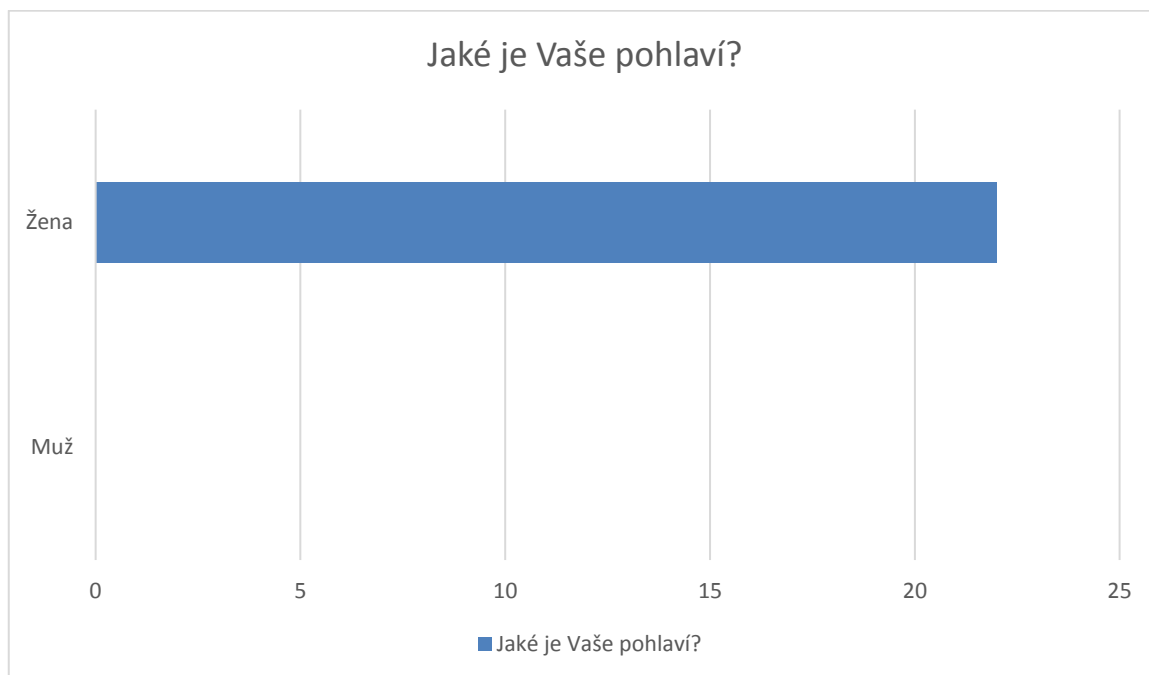
Otázka č. 14 Nastala ve vaší praxi situace, kdy schválení pěstouni z řad homosexuálních párů odmítli navrhované dítě do vlastní péče?

Obrázek 14 Nastala ve vaší praxi situace, kdy schválení pěstouni z řad homosexuálních párů odmítli navrhované dítě do vlastní péče?

Na tomto grafu (obrázek 14) můžeme vidět, že 5 homosexuálních párů z řad pěstounů neodmítlo navrhované dítě do vlastní péče. Čtyřikrát se již zmíněná situace odehrála v hlavním městě Praze a 1 v Pardubickém kraji. Z toho je opět zřejmé, že v Praze mají s homosexuálními páry nejvíce zkušeností. V Královéhradeckém kraji tato situace ještě nenastala, protože se pracovnice s homosexuálním párem ještě nesetkaly, a z toho opět vyplývá, že tato problematika do České republiky teprve proniká.

Otázka č. 15 Jaké je Vaše pohlaví?

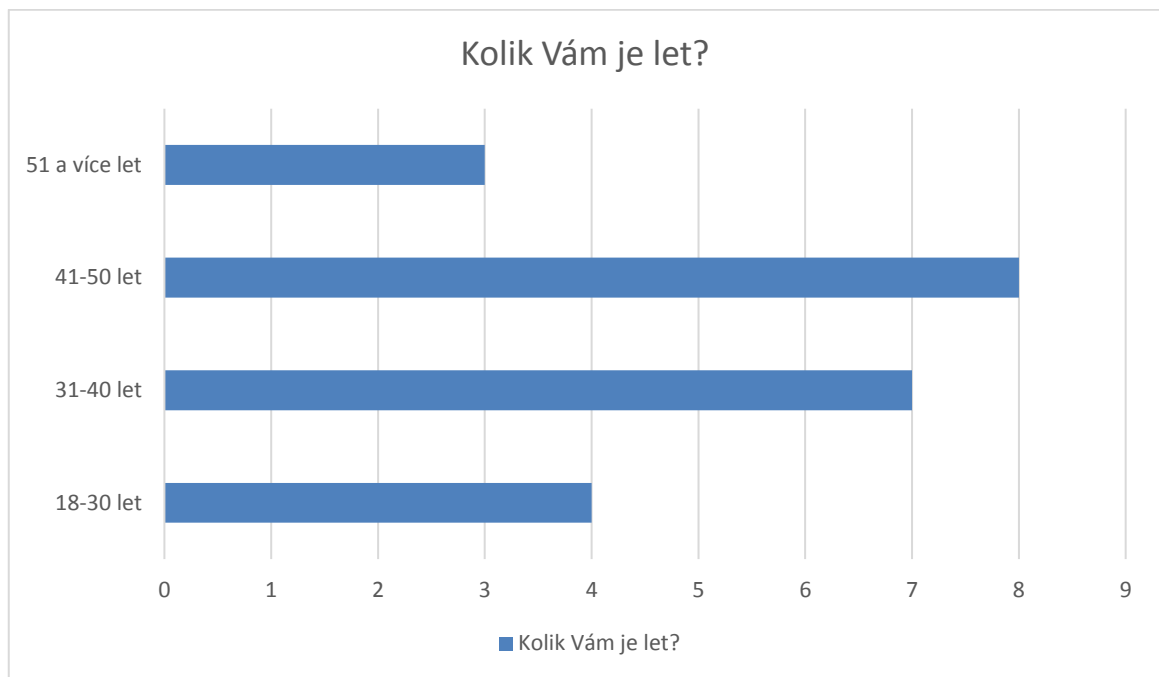
Obrázek 15 Jaké je Vaše pohlaví?

OSPOD = klíčovým orgánem státní správy, zabývající se sociálně – právní ochranou dětí, je odbor příslušného úřadu obce s rozšířenou působností tzv. OSPOD. Pracovníci OSPOD spolupracují s jinými odbory vlastního úřadu, popřípadě s pracovníky jiných obecních úřadů. Mají spolupracovat s pověřenými osobami, které také vykonávají sociálně – právní ochranu dětí, vedle toho s Úřadem práce, se zdravotnickými zařízeními, školami, s ordinacemi psychologů, s městskou a státní policií, se státním zastupitelstvím. Nutná je spolupráce se soudem, je nutná v případech, kdy se rozhodnutí soudu týkají nezletilých dětí. OSPOD spolupracuje také ústavními zařízeními a se středisky výchovné péče. OSPOD má spolupracovat s nestátními organizacemi, které se zabývají podporou ohrožených rodin a zabývají se ohroženými dětmi.⁵⁷

Z tohoto grafu je (obrázek 15) naprosto jasné, že výzkumný soubor tvořily pracovnice OSPOD (sociálně – právní ochrany dětí) pouze ženy. Celkem jich bylo 22. Jednalo se o Magistrát hlavního města Prahy, Magistrát města Hradce Králové a Krajský úřad v Pardubicích.

⁵⁷MATOUŠEK, Oldřich, ed. Dítě traumatizované v blízkých vztazích: manuál pro profesionály a rodiny. Praha: Portál, 2017, str. 81.

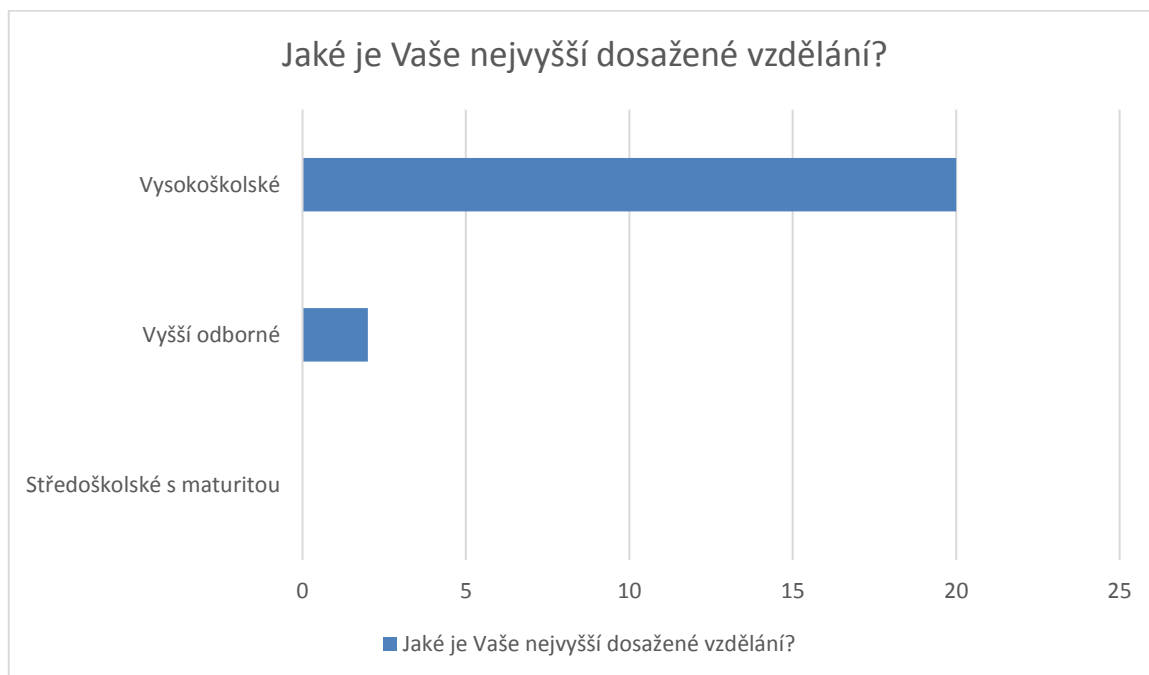
Otázka č. 16 Kolik Vám je let?

Obrázek 16 Kolik Vám je let?

Pomocí 16 dotazníkové otázky (obrázek 16) byly shromažďovány informace o průzkumném souboru. Přesněji uvedeno, kolik je respondentkám let. Nejvíce pracovníček (8) se pohybuje v rozmezí 41–50 let. Sedm pracovníček se nachází mezi 31–40 rokem. Čtyřem pracovníčkům je 18–30 let. Padesát jedna a více let je pouze 3 pracovníčkům. Pomocí tohoto grafu si můžeme všimnout, že nejvíce pracovníčkům je něco mezi 41–50 rokem a nejméně pracovníčkům je přes 50 let a více.

Otázka č.17 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

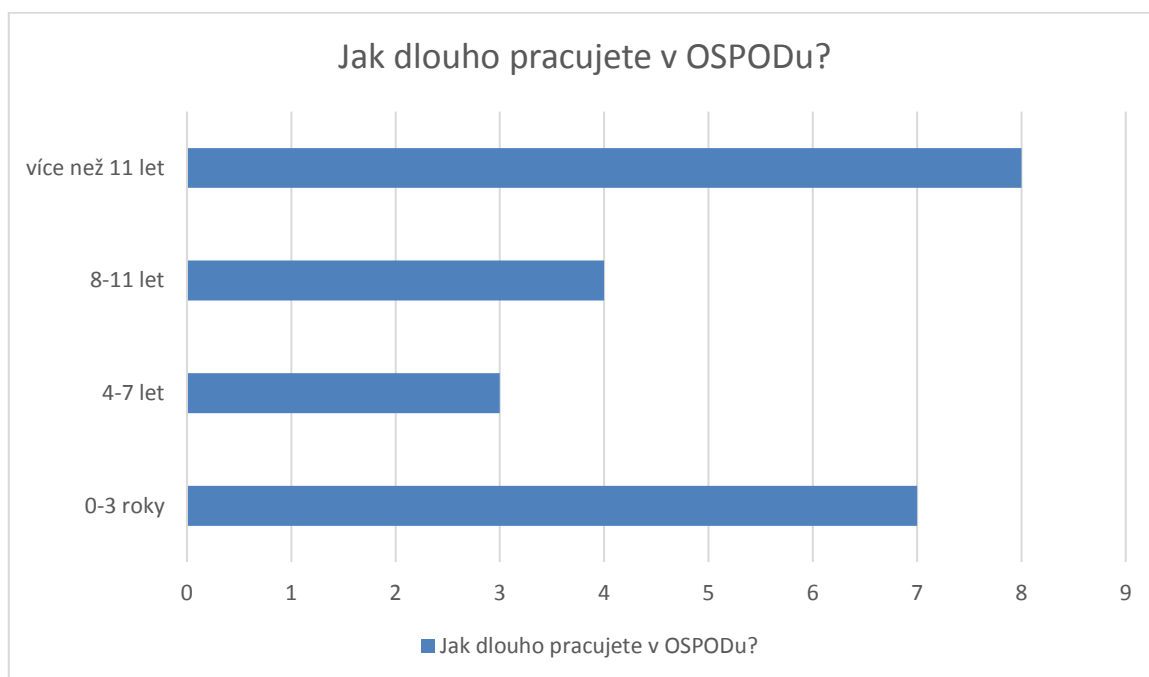
Obrázek 17 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Pracují zde pracovníci, kteří absolvovali vyšší odborné školy nebo vysoké školy. Zatím není uplatňován jednotný model nároků na vzdělávání pracovníků OSPOD při jejich přijímání nebo při prodlužování pracovních smluv. I když mezi nimi v současné době již převažují pracovníci s vysokoškolským vzděláním, jiné typy vzdělání jsou také přijatelnou kvalifikací, je jí dokonce i nespécifické střední vzdělání. Vstupní vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech se řídí usnesením vlády ČR č. 1542 z roku 2005. Vstupní vzdělávání má zajistit osvojení základních dovedností a znalostí pro výkon státní správy. Od vzniku zaměstnaneckého vztahu má být do 3 měsíců ukončeno vstupní vzdělávání. Toto vzdělávání je povinné. K těmto obecným pravidlům vydávají správní úřady vlastní vnitřní předpisy, které stanovují podrobnosti k realizaci vzdělávání úředníků.⁵⁸

Z tohoto grafu (obrázek 17) je evidentní, že 20 pracovníků má vysokoškolské vzdělání. Pouze dvě pracovnice z Pardubického kraje mají vyšší odborné vzdělání.

⁵⁸MATOUŠEK, Oldřich, ed. Dítě traumatizované v blízkých vztazích: manuál pro profesionály a rodiny. Praha: Portál, 2017, str. 79.

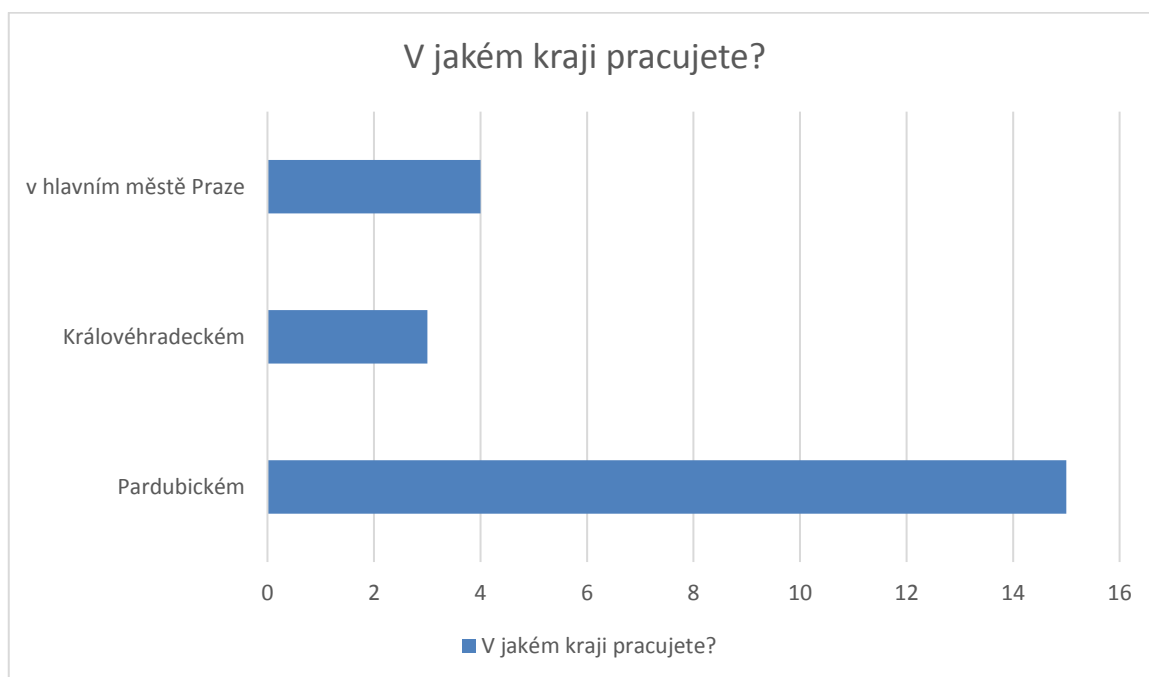
Otázka č. 18 Jak dlouho pracujete v OSPODu?

Obrázek 18 Jak dlouho pracujete v OSPODu?

Tento graf (obrázek 18) znázorňuje, jak dlouhou dobu pracovníci pracují v OSPODu. Na tomto grafu můžete vidět, že nejvíce pracovníků (8), pracuje v OSPODu už více než 11 let. A to včetně 2 pracovníků z Prahy, které zaškrtnuly odpověď, že žadatelů s homosexuální orientací v posledních deseti letech přibývá. A z tohoto faktu se dá předpokládat, že pracovníci za více než 11 let zmapovali, zda žadatelů s homosexuální orientací v posledních letech přibývá, či nepřibývá. Až tři roky pracuje v OSPODu 7 pracovníků. Z toho 2 pracovníci z Prahy, které se také domnívají, že za poslední dobu žadatelů s homosexuální orientací přibývá (menší rozmezí než 10 let). Osm - 11 let pracují v OSPODu 4 pracovníci. Nejmenší počet, konkrétně 3 pracovníci, pracují v OSPODu 4–7 let.

Otázka č. 19 V jakém kraji pracujete?

Obrázek 19 V jakém kraji pracujete?

Tento graf ukazuje (obrázek 19), že největší část výzkumného souboru (15) byla tvořena pracovníci z oddělení sociálně právní ochrany dětí, které mají na starost náhradní rodinnou péči z 15 městských úřadů Pardubického kraje. Další část výzkumného souboru byla tvořena pracovníci z orgánu oddělení sociálně právní ochrany dětí, které mají na starost také oblast náhradní rodinné péče z Magistrátu hlavního města Prahy (4). Finální a nejmenší část výzkumného souboru byla tvořena pracovníci z orgánu oddělení sociálně právní ochrany dětí z Magistrátu města Hradce Králové (3), které se zabývají specializací náhradní rodinné péče. Z grafu je patrné, že celkem bylo 22 respondentů.

7 DISKUZE

Průzkumná část je zaměřená na zjištění postojů pracovníků v rámci orgánu sociálně - právní ochrany dětí na pěstounskou péči v rodinách homosexuálních párů. A také na to, jaký je v současné době zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči. V této části bakalářské práce diskutuji nad dosaženými výsledky, které jsem získala dotazníkovým šetřením. Vlastní výsledky srovnávám s odbornými články a diplomovými pracemi.

V rámci diskuze zhodnotím následující průzkumné otázky:

1. Jaké jsou postoje pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí vůči pěstounské péči v rodinách homosexuálních párů?
2. Jaký je v současnosti zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči?

Průzkumná otázka č. 1: Jaké jsou postoje pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí vůči pěstounské péči v rodinách homosexuálních párů?

K této průzkumné otázce se vztahovalo celkem 10 dotazníkových otázek. Jednalo se o otázky č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 a 10.

Podle webu Náhradní rodina (www.nahradnirodina.cz) se pěstounem může stát ten, kdo skýtá záruky řádné péče, má bydliště na území ČR, souhlasí se svěřením dítěte do pěstounské péče. Dítě může být svěřeno do společné pěstounské péče společným pěstounům, jen když jsou manželé. Pokud s tím souhlasí druhý manžel, tak může být dítě svěřeno do pěstounské péče jen jednoho z manželů. Dítě může být svěřeno do pěstounské péče i jednotlivci (osobě, která žije sama a nemá partnera; jednomu z partnerů, kteří nejsou sezdáni; jednomu z registrovaných partnerů).

V § 964 OZ je ukotveno, že společnými pěstouny mohou být pouze manželé, z čehož jasně vyvozujeme, že se registrovaní partneři nemohou stát společnými pěstouny.⁵⁹

Z výše uvedených faktů vyplývá, že homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako heterosexuálové. Protože, povolení manželství homosexuálním párům už není záležitostí pěstounské péče. A pěstounská péče jasně povoluje, že dítě může být svěřeno jednomu z registrovaných partnerů.

Z výsledků této bakalářské práce plyne, že více než polovina (12) pracovníků OSPOD je toho názoru, že homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník - § 964. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný z: <https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/paragraf-964/>

heterosexuálové. A 7 pracovníc si myslí, že homosexuálové spíše mají stejné právo na pěstounskou péči jako homosexuálové. Já souhlasím s tím, aby homosexuální páry mohly v budoucnu uzavírat manželství. Důležité je, že se dva lidé bez ohledu na pohlaví mají rádi a rozumí si. A tím pádem, když by zákonná úprava v České republice umožnila homosexuálním párům uzavírat manželství, tak by to přineslo řadu výhod. Homosexuální páry, které by uzavřely manželství, by mohly dítě v pěstounské péči vychovávat společně. A další výhoda by byla, že by si mohly společně děti osvojit. Týkaly by se jich zákonem daná manželská majetková práva. A já se domnívám, že je pro dítě důležité, aby mu rodiče dávali lásku, věnovali svůj čas, podporovali ho v jeho zájmech a je úplně jedno, zda dítě vychovává tradiční rodina, 2 gayové anebo dvě lesby. Důležité je, aby se dítě cítilo šťastně a rádo se vracelo domů. A jsem přesvědčená o tom, že spousty dětí by byly šťastnější v homosexuální rodině než v tradiční rodině.

Dle nového občanského zákoníku se osobní péče o dítě příbuzným nebo osobou blízkou upřednostňuje. Tedy pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavech nebo v jiných zařízeních ústavního typu.⁶⁰

Tato bakalářská práce dosáhla podobných výsledků tak, jak to stanovuje občanský zákoník, protože více než polovina (14) pracovníc OSPOD uvedla, že by pěstounská péče měla mít vždy přednost před ústavní výchovou. A 6 pracovníc uvedlo, že by pěstounská péče měla mít spíše přednost před ústavní výchovou. Domnívám se, že každé dítě by mělo vyrůstat v rodině a když děti z různých důvodů nemohou vyrůstat ve své biologické rodině, tak v tom případě potřebují náhradní rodinu. Potřebují domácí prostředí a rodinu kolem sebe. Myslím si, že v ústavech se spíše cítí jako na táboře než doma. A dle mého názoru je jediné dobře, že v zákoníku to je ukotveno, takže má pěstounská péče přednost před ústavní výchovou.

Závěry zahraničních studií potvrzují, že děti homosexuálních párů jsou tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních.

Na webu JSME FÉR (www.jsmefer.cz) jsou rozhovory s dětmi, které jsou z rodin gayů a leseb. Nejprve děti hovořily o tom, jak situace, že se ocitly v homosexuálním páru, který je vychovával, vznikla. A poté odpovídaly např. na otázky, kdo doma dělá mužské a kdo ženské práce. Zda se jim děti ve škole smály. Jaké vlastnosti jim dala jejich rodina. Jestli se stydí říct, že mají doma dvě mámy nebo dva táty atd. Zkušenosti mladých lidí, se kterými byly provedeny již zmiňované rozhovory, tak ty potvrzují výsledky zahraničních výzkumů s dospělými dětmi gayů a leseb. *„Vnímání jimi žitého rodinného modelu okolím jako*

⁶⁰ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník - § 964. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný z: <https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/paragraf-964/>

nenormálního, divného nebo špatného způsobuje, že takové děti jsou citlivější vůči diskriminaci, daleko spíše mají tendenci se zastat ostatních, kterým se ubližuje, spíše nahlásí šikanu ve svém okolí atp., celkově jsou tolerantnější a vnímavější vůči (nejen sexuálním) jinakostem a bezpráví,“ shrnuje závěry zahraničních studií sociolog Zdeněk Sloboda, který se věnuje otázkám sexuality rodičovství a sexuality.⁶¹

V této bakalářské práci z výsledků vyplynuly nejednoznačné odpovědi. Protože více než polovina (12) pracovníků OSPOD se rozhodla pro odpověď neví. A 8 pracovníků zvolilo odpověď spíše ano a 2 respondentky zvolily odpověď, že spíše ne. Je očividné, že žádná z pracovníků si není výhradně jistá svojí odpovědí. Domnívám se, že na jednoznačné odpovědi pracovníků by bylo potřebné mít více praxe, reálných případů a příběhů, které by se týkaly této problematiky. Já jsem toho názoru, že ve většině případech jsou děti, které vyrostly v homosexuálním páru tolerantnější, protože už jen z toho důvodu, že jsou děti tolerantní ke svým rodičům, že mají odlišnou sexuální orientaci, než je běžné. Myslím, že jsou pak celkově otevřenější pro odlišnosti, které se mohou objevit v jejich okolí.

Člen vládního Výboru pro práva dítěte Michal Ďord', který si sám v dětství prošel ústavní výchovou, tak v rozhovoru uvedl, že nachází – li se děti v ústavní péči a už nestudují, tak ztrácejí veškerou podporu v den osmnáctých narozenin. „To, že se v tomto věku postaví na nohy, je svým způsobem nemyslitelné. Podle Českého statistického úřadu děti rodiče opouštějí průměrně v šestadvaceti letech. Jistě, najde se řada mladých lidí, kteří opustili rodinu v osmnácti letech, ale těch je menšina. Na rozdíl od dětí z ústavů mají v případě potřeby možnost obrátit se na své rodiče. Tuto možnost děti z ústavů zpravidla nemají. Velká část má vazby s rodinou zpřetrhané, nebo je má, ale rodina se ze socio-ekonomických problémů, které dostaly dítě do ústavu, nedostala, tudíž žádnou záchrannou síť svým dětem poskytnout nemohou.

Míra ohrožení chudobou a bezdomovectvím je v případě dětí opouštějících ústavní péči neúměrně vysoká. Organizace Naděje, která poskytuje přístřeší a služby lidem bez domova, v roce 2013 udělala průzkum mezi svými klienty do 26 let a zjistila, že polovina z nich má zkušenost s ústavní péčí. Nejvíce co do počtu je ohrožena skupina dětí z dětských domovů. Nejohroženější skupinou dětí, na kterou se často zapomíná, jsou děti opouštějící dětské domovy se školou a výchovné ústavy.“⁶²

⁶¹ JSME FÉR. *Hlasy dětí*. 2018. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: http://www.jsmefer.cz/hlasy_deti

⁶² IDNES. *Rozhovor – Michal Ďord'*. 2016. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rozhovor-michal-dord.A160411_190530_domaci_zt

Z průzkumu organizace Naděje vyplývá, že děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.

V této bakalářské práci z šetření vyplynulo, že více než polovina pracovníků (13) OSPOD zastává názor, že děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče. A 7 pracovníků z průzkumného vzorku je toho názoru, že děti z pěstounské péče spíše mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče. Já se také domnívám, že děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče. Mám totiž ve svém okolí rodinu, která si ke svým vlastním třem dětem vzala do pěstounské péče holčičku. Rodina dává holčičce lásku, péči, možnost věnovat se svým zálibám v podobě kroužků, které jí rodina financuje. Rodina má holčičku od malička a jsem přesvědčena o tom, že jí poskytne potřebné zázemí a finance a vždy „otevřené dveře domů“, když se holčička rozhodne odstěhovat. A z toho vyplývá, že dítě z pěstounské péče má větší šanci na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.

Dle webu JSME FÉR (www.jsmefer.cz) jediným cílem manželství není plodit děti. Cílem manželství je podpora mezi manželi. Někteří heterosexuálové děti chtějí, jiní děti nechtějí. Stejně tak to mají gay i lesbické páry – ne všichni vstupují do manželství proto, aby v něm vychovávali děti. Manželství bez dětí nejsou neplatná ani vadná. Test plodnosti není podmínkou manželství. Berou se i lidé starší, kteří již děti mít nemůžou.

Gayové a lesby nejsou neplodní. Sexualita nemá s plodností vůbec nic společného. A je několik možných způsobů, jak se stane, že lesbický nebo gay pár vychovává dítě. Například dítě adoptuje jeden z páru jako jednatelce, nebo mají dítě z předchozího vztahu.

Gayové a lesby mají a vychovávají děti. To není nic nového. Podle Českého statistického úřadu u nás v roce 2011 vyrůstalo více jak 1 000 dětí v duhových rodinách. Lze předpokládat, že jich je dnes mnohem více a že tento počet stále poroste.

Jako jednatelce může gay nebo lesba v České republice dítě adoptovat. V procesu adopce se posuzuje celé rodinné prostředí, tedy i skutečnost, že adoptivní matka či otec žije se ženou nebo mužem. V praxi jsou již nyní děti svěřovány do adopce gayům a lesbám, kteří je pak vychovávají se svým partnerem či partnerkou. A z toho důvodu z české praxe víme, že dva muži nebo dvě ženy mohou dítěti poskytnout vhodné rodinné prostředí.

Za posledních 18 let muselo být téměř 600 dětí dáno do osvojení zahraničním párům, protože o ně nebyl v ČR zájem. Pokud bude lesbickým a gay párům umožněno společně adoptovat děti, je možné, že to přispěje k tomu, aby děti, které by jinak zůstaly v ústavu delší dobu, našly dříve svou adoptivní rodinu.

V této bakalářské práci však z průzkumného šetření vyplynulo, že pracovníci OSPOD vidí odlišnými způsoby touhu homosexuálních párů po dítěti. Pracovnice pražského OSPOD, které zprostředkovaly nejvíce žádostí ze všech dotazovaných krajů, tak všechny pracovnice mají názor, že touha homosexuálních páru po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry. Pracovnice z Královéhradeckého kraje nemají vyloženě vyhraněnou odpověď, protože během své kariéry v OSPODu nezprostředkovaly žádost homosexuálních párů o pěstounskou péči, protože s homosexuálním párem ještě nepracovaly. Nejvíce se názorově rozcházel pracovníce pardubického OSPOD. Pracovnice zprostředkovaly během své pracovní kariéry jednu žádost homosexuálního páru o pěstounskou péči. Domnívám se, že by pracovnice zprostředkovaly více žádostí homosexuálních párů o pěstounskou péči, když by byly v ČR přívetivější zákony týkající se problematiky homosexuality. Tedy v tomto případě konkrétně když by mohli homosexuálové uzavírat manželství a mohli by se tím pádem stát společnými pěstouny. Myslím si, že by vzrostla touha homosexuálních párů po dítěti.

Sexuální orientace nemá žádný vliv na rodičovské kompetence. Mezi odborníky panuje jednoznačná shoda, že na dítě nemá žádný negativní vliv, pokud jej vychovávají dvě matky nebo dva otcové. Výzkumy na toto téma se provádějí již od 70. let 20. století. Z těch českých odborníků a odbornic, kteří sdílí názor, že výchovu dítěte dvěma matkami nebo dvěma otci nemá na děti žádný negativní vliv, uveďme například: prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc. (psycholog a sexuolog), MUDr. Radim Uzel, CSc. (sexuolog), Sdružení Linka bezpečí (slovy bývalé ředitelky Ivany Šatrové), PhDr. Hana Pazlarová, PhD (předsedkyně Sdružení SOS dětských vesniček, sociální pracovnice), prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, PhD., (psycholog, profesor katedry psychologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity), PhDr. Zuzana Spurná Ph.D. (primářka oddělení klinické psychologie Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně) a mnozí další. Dále také profesní komora sociálních pracovníků či Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu.

Ze zahraničních uveďme ty největší profesní organizace jako například Americká psychologická asociace, Americká akademie pediatriů, Americká národní asociace sociálních pracovníků či Kanadská psychologická asociace.

Ale nechme mluvit i samotné děti. Kryštof (17 let), kterého vychovávaly dvě mámy říká: *„Cítím se jako heterosexuál. Nijak psychicky poznamenaný nejsem, moje matky se o mě vždy dobře postaraly, možná i lépe než ve spoustě rodin heterosexuálů.“*⁶³

⁶³ JSME FÉR. Důvody a odpovědi. 2019. [cit. 2019-04-08]. Dostupný z: https://www.jsmefer.cz/duvody_a_odpovedi

V této bakalářské práci z průzkumného šetření vyplynulo, že přesně polovina respondentek (11) se domnívá, že děti spíše nebudou ve svém životě negativně poznamenány tím, že se o ně starají homosexuální páry. Další 6 respondentek nevědělo, k jaké se mají přiklonit variantě, konkrétně jestli děti budou či nebudou nějakým negativním způsobem poznamenány tím, že se o ně starají homosexuální páry. Pouze 4 dotazované ženy zvolily jasnou odpověď ne. A jedna respondentka zaznamenala odpověď spíše ano. Domnívám se, že děti spíše nebudou poznamenány tím, že se o ně starají homosexuální páry. Protože důležité je, zda si dítě rozumí se svými rodiči, jestli se rodiče o dítě řádně starají, naplňují potřeby dítěte, vytvářejí mu bezpečné, klidné a spokojené domácí prostředí, dávají mu lásku, podporu a volný čas a je úplně jedno, zda je to tradiční rodina, nebo 2 lesby či 2 gayové. Jen se obávám toho, že některé děti by mohly být obětmi posměšků z toho důvodů, že se o ně nestará tradiční rodina. Protože někteří lidé se mají tendenci smát druhým za všechno, co se nějakým způsobem odchyluje od normy. Nejspíš by bylo potřeba, aby se v ČR pohybovalo více homosexuálních rodin, a tím pádem by to lidé v ČR vnímali jako běžnější věc.

Dle webu JSME FÉR jsou obavy o nedostatek ženských či mužských vzorů jsou neopodstatněné, variant výchovy dětí je již dnes mnoho a žádný z modelů nevede dítě automaticky k patologickému vývoji nebo jakékoliv dysfunkci. Klíčové pro zdravý vývoj dítěte je, aby mělo rodiče, kteří ho milují, věnují se mu a zároveň dokáží řešit problémy a jsou si navzájem oporou. Stejnopohlavní páry navíc aktivně zajišťují dětem různé vzory např. strýcové/tety, dědečkové/babičky, učitelé/učitelky, starší kamarádi/kamarádky a sourozenci.

Výzkumy dětí s dvěma otci či dvěma matkami ukázaly, že v jejich vývoji a zdraví neexistují rozdíly v porovnání s dětmi z rodin heterosexuálních. Renomované světové asociace psychiatrů, psychologů či pediatriů vydaly již před časem v tomto ohledu jasné stanovisko. Studie, které ukazují, opak měly chybnou metodiku a jejich závěry neodrážejí většinový odborný názor.

V průzkumném šetření této bakalářské práce vyšlo, že pracovníci OSPOD vidí odlišnými pohledy, zda dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky. Byly zvoleny všechny možné odpovědi z nabídky. Nejvíce však převládala odpověď, kdy osm respondentek zaškrtnulo odpověď spíše ne. Domnívám se, že děti ten vzor pohlaví, který doma nemají, tak budou vyhledávat ve svém okolí.

Ve své diplomové práci Veronika Wolfová došla k závěru, že argumentační strategie využívaná odpůrci spočívá v propojení cílové skupiny homosexuálů s hůře konstruovanou skupinou deviantů. Homosexuálové jsou odpůrci vyobrazováni jako deviantní osoby s osobnostní patologií.

Homosexuálům je připisována deviantní povaha vyznačující se sociálně patologickými jevy, jako je vysoká promiskuita, alkoholismus, duševní a sexuální poruchy, které mohou být pro dítě vyrůstající ve stejnopohlavní rodinně nevhodné, či dokonce nebezpečné. Z toho plyne, že homosexuální jedinci a páry tak nejsou způsobilí k rodičovství a ohrožují zdravý vývoj svých dětí.

Hlavní podstatu v argumentační strategii nejlépe vystihuje výrok paní poslankyně Nytrové: „Homosexuálové se budou snažit zrealizovat sex s dětmi.“ (Pavlína Nytrová ČSSD, stenozáznam z projednání NZRP Sněmovní tisk 320, 2016). „Obecně platí, že homosexuálové mívají ve své minulosti mnohem větší procento zneužití a týrání než ostatní populace. S týráním a zneužíváním v dětství jde samozřejmě i větší pravděpodobnost opakování v těchto vzorců v jejich životě s případnými svěřenými dětmi. Bohužel je i větší pravděpodobnost doprovodných sexuálních úchylek.“

V této bakalářské práci však z průzkumného šetření vyplynulo, že více než polovina respondentek (13) obhajuje názor, že dětem v homosexuálních rodinách nehrozí větší riziko zneužívání než dětem v heterosexuálních rodinách. Pět respondentek zaškrtnulo spíše ne. A 4 pracovnice nevěděly, jakou mají zvolit odpověď. Takže z toho vyplývá, že žádná pracovnice OSPOD si nemyslí, že by dětem hrozilo větší riziko zneužívání než v tradičních rodinách. Já osobně si také nemyslím, že by dětem hrozilo větší riziko zneužívání než dětem v tradičních rodinách.⁶⁴

Dle webu JSME FÉR⁶⁵ je: „*Přehled psychologických výzkumů Kanadské asociace psychologů vede k závěru, že děti ve stejnopohlavních rodinách se nijak neliší od dětí z rodin heterosexuálních s ohledem na jejich psychický vývoj, sexualitu či genderovou identitu.*“

V této bakalářské práci však z průzkumného šetření vyplynulo, že největší část průzkumného souboru (9) je toho názoru, že děti z homosexuálních rodin spíše nebudou více ohroženy k propuknutí psychických poruch oproti dětem v tradičních rodinách. Ne zvolilo 8 pracovnic. A nevím zvolilo 5 pracovnic. Takže z toho vyplývá, že žádná z pracovnic OSPOD si nemyslí, že děti z homosexuálních rodin budou ohroženy více k propuknutí psychických poruch oproti dětem v tradičních rodinách. Domnívám se, že výše zmíněná tvrzení je jedním z předsudků, který se týká problematiky homosexuality. A jsem toho názoru, že pokud dítě bude v rodině šťastné a spokojené, tak nebude více ohroženo k propuknutí psychických

⁶⁴ WOLFOVÁ, Veronika. *Homoparentalita v České republice optikou teoretického přístupu sociální konstrukce cílových populací*. 2017. str. 138. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Vilém Novotný, Ph.D., str. 73.

⁶⁵ JSME FÉR. *Názory odborníků*. 2019. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: https://www.jsmefer.cz/nazory_odborniku

poruch oproti dítěti v tradiční rodině. A nezáleží na tom, jestli se o dítě stará tradiční model rodiny nebo 2 gayové či 2 lesby.

Dle webu JSME FÉR⁶⁶ děti ze stejnopohlavních rodin mají s posměšky různé zkušenosti. Jednoznačně platí, že problémem není rodinné upořádání samo o sobě, ale nenávidný postoj spolužaček a spolužáků či špatné klima ve škole. Výzkumy v zahraničí navíc ukazují, že děti z homosexuálních rodin nečelí šikaně i nic častěji než jejich vrstevníci. To samozřejmě neznamená, že dítě šikaně či posměchu vystaveno nebude – důvodem však může být stejně tak situace, že vyrůstá se dvěma matkami, jako to, že nosí brýle, má zrzavé vlasy či je vyšší než ostatní.

Kryštof (16): „*To je takový mýtus, že se děti musí setkat se šikanou, já jsem se s ničím takovým nesetkal, buď byly děti zvědavé, nebo jim to bylo jedno.*“

Adéla (23): „*Myslím, že záleží na lidech. Někomu se možná smějí, ale pak je třeba změnit školu. Mně se nikdy nikdo nesmál, naopak to mnoha spolužákům přišlo zajímavé.*“

Štěpánka (19): „*Smáli se, hodně. Dokonce jsem chtěla přejít do jiné školy, nedalo se to vydržet. Časem se to ale zlepšilo, teď už to nikdo neřeší.*“

Mirek (16): „*Smáli, jsou to nevyrovnaní blbci.*“

Ondřej (29): „*Já jsem se s posměchem osobně nikdy nesetkal. Každopádně je mi jasné, že se to občas některým dětem stává. Děti jsou ‚upřímné‘ a neznají váhu slov, takže ať už to myslí zle, nebo ne, dokážou druhému ublížit. Rodiče by neměli svým dětem dávat důvod se někomu posmívat, vychovávejte děti tak, aby byly otevřené všemu, na co ve společnosti narazí.*“

V této bakalářské práci však z průzkumného šetření vyplynulo, že pracovníci OSPOD různě vnímají, zda budou děti homosexuálních párů pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů. Více než polovina pracovníků (12) zvolila odpověď spíše ano. Druhá nejčastěji zvolená odpověď byla, že pracovníci (6) OSPOD nevědí nebo nemají představu o tom, jestli děti homosexuálních párů budou pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů. Jedna pracovníce z Prahy zvolila odpověď spíše ne. Konkrétně odpověděly pouze 3 pracovníce pardubického OSPOD. Ty zvolily odpověď ano. Domnívám se, že záleží na tom, na jaké lidi děti narazí.

⁶⁶ JSME FÉR. *Hlasy dětí*. 2018. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: http://www.jsmefer.cz/hlasy_deti

Průzkumná otázka č. 2: Jaký je v současnosti zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči?

Ke druhé výzkumné otázce se vztahovaly celkem 4 dotazníkové otázky. Konkrétně se jednalo o otázky č. 11, 12, 13 a 14.

Ministerstvo práce a sociálních věcí proto stále hledá nové pěstouny, protože pěstounů je nedostatek. V roce 2015 si v rozpočtu na tuto formu péče vyhradilo zhruba 4 miliardy korun, potvrzuje Kateřina Šlesingerová a dodává, že dětí bude vždy víc než vhodných pěstounů.

„Myslím si, že žádný kraj ani žádný stát na světě nemůže říct, že má dost pěstounů. Vždycky bude víc dětí, které potřebují zajistit náhradní rodinu než lidí, kteří jsou připraveni a schopni přijmout takové děti do své péče.“⁶⁷

Záměrem pěstounské péče je, aby se dítě po určité době vrátilo ke svým rodičům. Tím se liší od adopce, kde si rodina dítě osvojí.

V průzkumné části této bakalářské práce vyšlo, že pouze 4 pracovníce z oddělení sociálně právní ochrany dětí přijaly za svoji dosavadní kariéru 4–7 žádostí o zprostředkování pěstounské péče. Jednalo se o Magistrát hlavního města Prahy. Je tedy jasné, že v hlavním městě Praze mají s touto problematikou zatím nejvíce zkušeností. A zbylých 18 pracovníků za svoji dosavadní pracovní kariéru přijaly 0–3 žádosti. Z toho 3 pracovníce z Magistrátu města Hradce Králové a 15 pracovníků z městských úřadů Pardubického kraje. Konkrétně pracovníce z Magistrátu města Hradce Králové nepřijaly žádnou žádost o zprostředkování pěstounské péče od homosexuálů. A z 15 pracovníků z městského úřadu Pardubického kraje zprostředkovala žádost pouze 1 pracovníce. A nikdo z dotazovaných respondentů nevedl číslo s vyšším počtem žádostí, které bylo psané v dotazníku. Z toho vyplývá, že problematika pěstounské péče v rodinách homosexuálních párů k nám do České republiky teprve proniká. Domnívám se, že žádostí o zprostředkování pěstounské péče přijatých od homosexuálů nebude asi nikdy dostatek, protože tomu tak je u tradičních rodin, tak natož u homosexuálních párů, které mají složitější zákonné podmínky.

Havlová⁶⁸ ve své diplomové práci došla k závěru, že přestože je pěstounská péče jednou z omezených možností, zejména homosexuálních mužů, jak založit rodinu, tak do roku 2015 se pro tento krok v České republice rozhodl pouze jeden pár gayů. Do roku

⁶⁷ ROZHLAS.CZ. *Do pěstounské péče míří stále více dětí, jejich počet v ústavech klesá*. 2016. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/do-pestounske-pece-miri-v-cesku-stale-vic-deti-jejich-pocet-v-ustavech-klesa_201609250600_amanourova

⁶⁸ HAVLOVÁ, Lucie. *Gay pěstounství jako varianta rodinného společenství*. Praha, 2015. 133 s. Diplomová práce. Pražská vysoká škola psychosociálních studií. Vedoucí práce: Mgr. Magdaléna Kořová, Ph.D. str. 27.

2015 nejsou k dispozici data o plánovaných gay rodinách, a tak se o důvodech nevyužívání možnosti pěstounské péče můžeme pouze domnívat. Svoji roli mohou hrát faktory jako touha po vlastním dítěti či rozhodnutí pro jiný způsob dosažení gay otcovství. Příkladem obav může být nezpochybnitelná náročnost pěstounské péče. Rozhodnutím pro tuto formu náhradní péče na sebe pěstouni berou zodpovědnost a riziko nenadálých komplikací plynoucích z možných fyzických či psychických hendikepů u ústavních dětí. Pěstounská péče pro gay páry představuje reálnou, téměř však nevyužívanou, cestu k otcovství. V této bakalářské práci v teoretické části byl zmíněn dokument nesoucí název Rodiče napořád, který se odvysílal v roce 2017. O Petrovi a Petrovi, kteří spolu žijí deset let. Ale pouze jeden z nich je oficiálním pěstounem. Protože české zákony v současné době neumožňují, aby dítě bylo svěřeno do společné pěstounské péče, pokud nejsou manželé. Dvojice se obětavě snaží vynahradit dvouletému Radkovi citové strádání, kterým prošel v útlém dětství. Což znamená, že od roku 2015 na veřejnosti přibyl další příběh pěstounů.

V průzkumném šetření, při kterém bylo zjišťováno, zda v posledních deseti letech přibývají žadatelé s homosexuální orientací, na tuto otázku byly zaznamenány všechny odpovědi z nabídky. Pět pracovníků označilo odpověď spíše ano, (1 pracovníce z Prahy, 1 pracovníce z Královéhradeckého kraje a 3 pracovníce z Pardubického kraje) 5 pracovníků označilo odpověď nevím (všechny odpovědi pracovníce z Pardubického kraje) a 5 pracovníků označilo odpověď ne (1 pracovníce z Královéhradeckého kraje a 4 pracovníce z pardubického kraje). Odpověď spíše ne si vybraly 4 pracovníce (1 z královéhradeckého kraje a 3 z pardubického kraje). Odpověď ano uvedly 3 pracovníce, konkrétně z Prahy, z toho opět vyplývá, že v Praze mají nejvíce zkušeností s touto problematikou. Domnívám se, že od roku 2015 do současné doby, tedy roku 2019, žadatelů s homosexuální orientací v posledních letech přibývá.

Otázkou je, zda musím žít v heterosexuálním svazku, když si chci vzít dítě do pěstounské péče?

Zákon takovou podmínku nestanovuje, záleží na odborném posouzení. Rozhodující při výběru pěstouna pro dítě je zájem dítěte a také to, zda pěstoun skýtá záruku jeho řádné výchovy.⁶⁹

V této bakalářské práci bylo zjišťováno, jestli sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena. I na tuto otázku byly zaznamenány všechny možné odpovědi z nabídky. Pro odpověď ne a pro odpověď nevím,

⁶⁹ ŽENA-IN.CZ. *Pěstounská péče – Gay může být pěstounem*. 2012. [cit. 2019-04.08]. Dostupný z: <https://zena-in.cz/clanek/faq-pestounske-pece-gay-muze-byt-pestounem>

hlasovalo 7 pracovníc. Sexuální orientaci žadatelů o pěstounskou péči nemůže ovlivnit, zda jim bude žádost schválena, tak tuto odpověď zvolily všechny pracovníce z Prahy, které mají s touto problematikou zkušenosti, dále ji zvolila i 1 pracovníce z Pardubického kraje, která má s tímto zkušenost. Z toho vyplývá, že všechny pracovníce, které se s touto problematikou setkaly, tak zvolily odpověď, že sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči nemůže ovlivnit, zda jim bude žádost schválena. Domnívám se, že sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči by neměla ovlivňovat fakt, zda jim bude pěstounská péče schválena.

Domnívám se, že z této diskuze vyplývá, že pokud v poslední době schválení pěstouni z řad homosexuálních párů dostanou dítě do vlastní péče, tak ho neodmítnou. Z výsledku průzkumné části bakalářské práce vyplývá, že 5 homosexuálních párů z řad pěstounů neodmítlo navrhované dítě do vlastní péče. Čtyřikrát se již zmíněná situace odehrála v hlavním městě Praze a 1 v Pardubickém kraji. Z toho je opět zřejmé, že v Praze mají s homosexuálními páry nejvíce zkušeností. V Královéhradeckém kraji tato situace ještě nenastala, protože se pracovníce s homosexuálním párem ještě nesetkaly, a z toho opět vyplývá, že tato problematika do České republiky teprve proniká.

8 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou pěstounské péče v rodinách homosexuálních párů. Teoretická část byla zaměřena na problematiku pěstounské péče a homosexualitu s poukázáním na reálné příběhy ze života homosexuálních párů. Průzkumná část se zabírala zjištěním postojů pracovníků z orgánu sociálně – právní ochrany dětí na pěstounskou péči v rodinách homosexuálních párů. V neposlední řadě byl průzkum zaměřen na zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči.

Došla jsem k cíli, který byl splněn. Pomocí průzkumného šetření jsem zjistila, že postoje pracovníků z orgánu sociálně – právní ochrany dětí na pěstounskou péči v rodinách homosexuálních párů jsou více než z poloviny tvrzení celkem podobné, protože převládaly pozitivní postoje pracovníků ve prospěch homosexuálních párů.

V některých tvrzeních však pracovníce z orgánu – sociálně právní ochrany dětí měly buď zcela odlišné nebo nejednoznačné postoje. A to konkrétně v tvrzeních, že: děti homosexuálních párů budou tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních párů. Touha homosexuálních párů po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry. Dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky. Domnívám se, že tyto zcela odlišné nebo nejednoznačné postoje jsou způsobené tím, že tato problematika do České republiky teprve proniká. Myslím si, že by bylo potřebné mít více praxe, reálných případů a příběhů, které by se týkaly této problematiky. A na základě toho by pracovníci z orgánu sociálně – právní ochrany dětí měly jednoznačnější nebo mezi sebou podobnější postoje.

Dále jsem zjistila, že největší zájem homosexuálních párů o pěstounskou péči je v hlavním městě Praze, kde 4 pracovníci z oddělení sociálně – právní ochrany dětí přijaly za svoji dosavadní kariéru 4–7 žádostí o zprostředkování pěstounské péče. Z 15 pracovníků z městského úřadu Pardubického kraje zprostředkovala žádost pouze 1 pracovníce. Z Magistrátu města Hradce Králové pracovníci nepřijaly žádnou žádost o zprostředkování pěstounské péče od homosexuálů. Dotazovala jsem se i homosexuála Petra Zmudy z dokumentu Rodiče napořád a ten mně sdělil, že si žádost se svým přítelem podávali v Sokolově, a dle reakcí pracovníků byli jejich prvním a zatím pravděpodobně jediným případem.

Je tedy zřejmé, že z těchto zkoumaných krajů je zatím celkem pět homosexuálních párů z řad pěstounů. A tito schválení pěstouni z řad homosexuálních párů neodmítli navrhované dítě do vlastní péče. Všechny pracovníce ze zkoumaných krajů, kde mají

zkušenost s pěstounskou péčí v rodinách homosexuálních párů, tak jsou toho názoru, že sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči nemůže ovlivnit, zda jim bude žádost schválena.

Nikdo z dotazovaných pracovníků nevedl číslo s vyšším počtem žádostí o zprostředkování pěstounské péče od homosexuálů, které bylo psané v dotazníku. A to, zda v posledních deseti letech přibývají žádosti s homosexuální orientací je nejednoznačné, protože byly zaznamenány různé odpovědi. Z toho opět vyplývá, že problematika pěstounské péče v rodinách homosexuálních párů k nám do České republiky teprve proniká.

Domnívám se, že kdyby v ČR byla přívětivější zákonná úprava pro homosexuální páry, např. že by dva lidé stejného pohlaví spolu mohly uzavírat manželství, tím pádem by mohli dítě v pěstounské péči vychovávat společně a už by nemusel být pěstounem pouze jeden z nich, bylo by to ošetřené i z toho hlediska, kdyby se jednomu z nich něco stalo. Nehledě, že by si mohli společně dítě osvojit, protože zákon preferuje osvojitelé jako manželé. Homosexuálů by se týkala tradiční majetková práva atd. Rozhodně nesouhlasím s názorem některých českých politiků, kteří se domnívají, že zákony pro homosexuály jsou v současné době v ČR dostačující, a to zejména kvůli dětem. Kdyby výše zmíněná fakta byla uzákoněna, tak se domnívám, že i přibude více žadatelů o pěstounskou péči z řad homosexuálů. Protože si myslím, že někoho z této sexuální menšiny může odradit ta skutečnost, že pěstounem dítěte může být pouze jednotlivec čili jeden z toho páru a to znamená, že pokud by se něco stalo s dotyčným, který je pěstounem dítěte, tak ten druhý z páru je z hlediska zákona naprosto cizí člověk.

Tato bakalářská práce pro mě byla velice zajímavá a obohacující. A to i přes to, že nebylo úplně nejsnadnější sehnat respondenty a literaturu. Protože v literatuře je homosexualita zmiňována pouze okrajově. A někteří původně vytipovaní respondenti mně sdělili, že s homosexuály nepracovali, tudíž by nebyli pro průzkum úplným přínosem. Bakalářská práce mě např. obohatila tím, že jsem se seznámila s reálnými příběhy homosexuálů, kteří toužili vychovávat dítě. Souhlasím s tím, aby homosexuální páry mohly v budoucnu uzavírat manželství. Důležité je, že se dva lidé bez ohledu na pohlaví mají rádi a rozumí si. A já se domnívám, že je pro dítě podstatné, aby mu rodiče dávali lásku, věnovali svůj čas, podporovali ho v jeho zájmech. A je úplně jedno, zda dítě vychovává tradiční rodina, 2 gayové anebo dvě lesby. Důležité je, aby se dítě cítilo šťastně a rádo se vracelo domů. A jsem přesvědčená o tom, že spousta dětí by byly šťastnější v homosexuální než v tradiční rodině.

9 POUŽITÁ LITERATURA

HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

PAZLAROVÁ, Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1020-7.

PUTNA, Martin C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

SMOLÍKOVÁ, Veronika. *Tradice pěstounské péče v českých zemích*. Ostrava: Key Publishing, 2014. Monografie (Key Publishing: European Society for History of Law). ISBN 978-80-87475-43-0.

ZEZULOVÁ, Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

MATOUŠEK, Oldřich, ed. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích: manuál pro profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1242-3.

INTERNETOVÉ ZDROJE

JSME FÉR. *Názory odborníků a odbornic k výchově dětí dvěma matkami nebo dvěma otci*. 2019. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/nazory_odborniku

STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE. *Pěstounská péče*. 2019. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.nahradnirodina.cz/pestounska-pece>

MPSV. *Formy náhradní rodinné péče*. 2019. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/14501>

MOTHER CLUB. *Zajímá vás pěstounská péče*. 2019. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://motherclub.cz/zajima-vas-pestounska-pece-jake-podminky-musite-splnit/>

NÁHRADNÍM RODINÁM. *Poručník*. 2019. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <http://www.nahradnimrodinam.cz/porucnik/>

ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. [cit. 2019-02-02]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359?text=soci%C3%A1ln%C4%9B-pr%C3%A1vn%C3%AD+ochrana+d%C4%9Bt%C3%AD>

PĚSTOUNI. *Pro pěstouny – kontakt s biologickou rodinou*. 2019. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z: <http://www.pestouni.cz/pro-pestouny/kontakt-s-biologickou-rodinou/>

Pěstounská péče. *Stejná rodina* [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

JSME FÉR. 2019. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/>

Pěstounská péče. *Stejná rodina* [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

Pěstounská péče. *Stejná rodina* [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

Pěstounská péče. Stejná rodina [online]. Praha: PROUD, c2013-2014 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

PRAGUE PRIDE. 2019. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/>

Stanford Encyclopedia of Philosophy. *Homosexuality*. 2002. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/homosexuality/>

ČESKÁ TELEVIZE. *Rodiče napořád*. (dokument). 2017. Dostupný z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11417732385-rodice-naporad/216562261010003-petr-a-petr/>

CENTRUM PRO DÍTĚ A RODINU. *O nás*. 2019. [cit. 2019-03-08]. Dostupný z: <http://www.valika.cz/o-nas/o-nas/>

SEZNAM.CZ. *Ptejte se spolu se shopaholic Nicol dvou tátů, kteří spolu vychovávají dcery*. 2018. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ptejte-se-spolu-se-shopaholic-nicol-dvou-tatu-kteri-spolu-vychovavaji-dcery-56696>

SLOVNÍK CIZÍCH SLOV. 2019. [cit. 2019-03-10]. Dostupný z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php>

SEZNAM.CZ. *Ptejte se spolu se shopaholic Nicol dvou tátů, kteří spolu vychovávají dcery*. 2018. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ptejte-se-spolu-se-shopaholic-nicol-dvou-tatu-kteri-spolu-vychovavaji-dcery-56696>

DVA TÁTOVÉ. *Když mají gayové a lesby děti: 6 variant, jak vznikají duhové rodiny v Česku*. 2018. [cit. 2019-04-01]. Dostupný z: <https://www.youtube.com/watch?v=cZfKRDyiTjM>

SURVIO. *Kvantitativní výzkum – úvod*. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: <https://www.survio.com/cs/blog/serialy/kvantitativni-vyzkum-1-uvod>

QUESTION PRO. *What is a questionnaire*. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: <https://www.questionpro.com/blog/what-is-a-questionnaire>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník - § 964. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný z: <https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/paragraf-964>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník - § 964. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný z: <https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/paragraf-964/>

JSME FÉR. *Hlasy dětí*. 2018. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: http://www.jsmefer.cz/hlasy_deti

IDNES. *Rozhovor – Michal Ďord’*. 2016. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rozhovor-michal-dord.A160411_190530_domaci_zt

JSME FÉR. *Důvody a odpovědi*. 2019. [cit. 2019-04-08]. Dostupný z: https://www.jsmefer.cz/duvody_a_odpovedi

WOLFOVÁ, Veronika. *Homoparentalita v České republice optikou teoretického přístupu sociální konstrukce cílových populací*. 2017. str. 138. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

JSME FÉR. *Názory odborníků*. 2019. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: https://www.jsmefer.cz/nazory_odborniku

JSME FÉR. *Hlasy dětí*. 2018. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: http://www.jsmefer.cz/hlasy_deti

ROZHLAS.CZ. *Do pěstounské péče míří stále více dětí, jejich počet v ústavech klesá*. 2016. [cit. 2019-04-09]. Dostupný z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/do-pestounske-pece-miri-v-cesku-stale-vic-deti-jejich-pocet-v-ustavech-klesa_201609250600_amanourova

HAVLOVÁ, Lucie. *Gay pěstounství jako varianta rodinného společenství*. Praha, 2015. 133 s. Diplomová práce. Pražská vysoká škola psychosociálních studií. Vedoucí práce: Mgr. Magdaléna Koťová, Ph.D.

ŽENA-IN.CZ. *Pěstounská péče – Gay může být pěstounem*. 2012. [cit. 2019-04.08]. Dostupný z: <https://zena-in.cz/clanek/faq-pestounske-pece-gay-muze-byt-pestounem>

10 PŘÍLOHY

Příloha A – <i>Použitý dotazník</i>	76
---	----

Příloha A – Použitý dotazník

Vážené respondentky, vážení respondenti,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který slouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma „Pěstounská péče v rodinách homosexuálních párů“.

Jmenuji se Simona Majerová, jsem studentkou Fakulty zdravotnických studií, oboru Zdravotně – sociální pracovník, Univerzity Pardubice.

Účast ve výzkumu je anonymní a dobrovolná.

Správné odpovědi zakřížkujte. V otázkách, kde odpověď znázorňuje škála, označte křížkem příslušný stupeň odpovídající Vaší odpovědi.

Děkuji za spolupráci.

1. Homosexuálové mají stejné právo na pěstounskou péči jako heterosexuálové.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

2. Pěstounská péče by měla mít vždy přednost před ústavní výchovou.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

3. Děti homosexuálních párů budou tolerantnější vůči odlišnostem svého okolí než děti heterosexuálních párů.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

4. Děti z pěstounské péče mají větší šance na stabilní budoucnost oproti dětem z ústavní péče.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

5. Touha homosexuálních párů po dítěti je srovnatelná s heterosexuálními páry.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

6. Děti budou negativně poznamenány ve svém životě tím, že se o ně starají homosexuální páry.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

7. Dětem homosexuálních párů bude chybět vzor otce či matky.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

8. Dětem v homosexuálních rodinách hrozí větší riziko zneužívání než dětem v heterosexuálních rodinách.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

9. Děti z homosexuálních rodin budou více ohroženy k propuknutí psychických poruch.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

10. Děti homosexuálních párů budou pod větším tlakem společnosti než děti heterosexuálních párů.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

11. Kolik žádostí o zprostředkování pěstounské péče jste za svojí dosavadní praxi přijal/a od homosexuálů?

- 0–3
- 4–7
- 8–11
- více než 11

12. Žadatelů s homosexuální orientací v posledních deseti letech přibývá.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

13. Sexuální orientace žadatelů o pěstounskou péči může ovlivnit to, zda jim bude žádost schválena.

Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
-----	-----------	-------	----------	----

14. Nastala ve vaší praxi situace, kdy schválení pěstouni z řad homosexuálních párů odmítli navrhované dítě do vlastní péče?

- Ano – jednou
- Ano – vícekrát
- Ne neodmítli
- Ne (s homosexuálním párem jsem ještě nepracoval/a)

15. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

16. Kolik Vám je let?

- 18–30 let
- 31–40 let
- 41–50 let
- 51–a více let

17. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

18. Jak dlouho pracujete v OSPODu?

- 0–3 roky
- 4–7 let
- 8–11 let
- více než 11 let

19. V jakém kraji pracujete?

- Pardubickém
- Královéhradeckém
- V hlavním městě Praze